

POSLOVNO-KOMERCIALNA ŠOLA CELJE

RAZISKOVALNA NALOGA

**ODNOS MLADIH DO SLOVENSKE
GLASBENE SCENE**

Mentorica:
Eva Pipan, dipl. ekon.

Avtorici:
Polona Bek, 2. d-PTI
Tadeja Škrnički, 2. d-PTI

Celje, marec 2006

ZAHVALA

Zahvaljujeva se mentorici, profesorici Evi Pipan, ki nama je s svojim znanjem, izkušnjami in z pozitivno energijo pomagala in usmerjala pri pisanju raziskovalne naloge. Njena odprta komunikacija nama je pomagala, da sva nalogo delali z veseljem. Zahvaljujeva se tudi profesorju Matjažu Apatu za lektoriranje naloge. Prav tako hvala profesorici Mateji Obrez za prevod v angleščino.

KAZALO

<u>POVZETEK</u>	3
<u>ABSTRACT</u>	4
<u>1 UVOD</u>	5
<u>1.1 Izbira in definiranje raziskovalnega problema</u>	5
<u>1.2 Cilji raziskovalne naloge</u>	6
<u>1.3 Opredelitev problema</u>	7
<u>1.4 Opredelitev hipotez</u>	8
<u>1.5 Uporabljene raziskovalne metode</u>	9
<u>1.6 Omejitve pri izvedbi raziskave</u>	9
<u>2 TEORETIČNI DEL</u>	10
<u>2.1 Nastanek glasbe</u>	10
<u>2.1.1 Zgodovinska obdobja evropske umetne glasbe</u>	13
<u>2.2 Ali obstaja glasba?</u>	17
<u>2.2.1 Glasba danes</u>	17
<u>2.2.2 Glasba okrog nas</u>	18
<u>2.3 Popularna glasba</u>	19
<u>2.4 Slovenski glasbeni ustvarjalci v 20. stoletju</u>	20
<u>2.4.1 Razlogi za nepoznavanje slovenske glasbe</u>	22
<u>2.5 Glasbene zvrsti</u>	23
<u>2.5.1 Rock v Sloveniji</u>	23
<u>2.5.2 Hip hop</u>	23
<u>2.5.3 Jazz</u>	25
<u>2.5.4 Punk</u>	26
<u>2.5.5 Rave v Sloveniji</u>	27
<u>2.5.6 Reggae</u>	28
<u>2.6 Najuspešnejša slovenska rock skupina Siddharta</u>	29
<u>3 EMPIRIČNI DEL</u>	32
<u>3.1 Rezultati raziskav in njihova interpretacija</u>	32
<u>3.2 Rezultati zastavljenih hipotez</u>	50
<u>4 SKLEPNE MISLI</u>	52
<u>5 LITERATURA IN VIRI</u>	53
<u>6 PRILOGE</u>	54
<u>6.1 Anketni list</u>	54

POVZETEK

DESKRIPTORJI: glasba, popularna glasba, glasbene zgoščenke, glasbene zvrsti, glasbeniki, odnos do slovenske glasbe, pripadnost glasbenim zvrstem, glasbeni vzorniki, glasbeno ustvarjanje

Z raziskovalno nalogo sva želeli prikazati podobnosti in razlike odnosa mladih do slovenske glasbene scene. Zanimalo naju je, kakšno glasbo najini vrstniki najraje poslušajo, kakšen odnos imajo do slovenske glasbene scene in katere glasbene zvrsti je po njihovem mnenju preveč na slovenski glasbeni sceni. Prav tako naju je tudi zanimalo, katere glasbene zvrsti je na slovenski glasbeni sceni premalo in s čim izražajo svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti.

Iz raziskave sva ugotovili, da najini vrstniki najraje poslušajo rock, na drugem mestu je pop, sledi hip hop in ostale glasbene zvrsti. Do slovenske glasbene scene večina mladih sicer nima posebnega odnosa, a kljub temu menijo, da je slovenska glasba dobra za zabave in da jo spoštujejo. Po mnenju večine anketirane populacije je na slovenski glasbeni sceni preveč narodnozabavne glasbe, premalo pa je rocka, saj večina najinih vrstnikov posluša ravno to zvrst glasbe. Svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti v večini ne izraža z ničemer. Kar nekaj pa je takšnih, ki svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti izražajo z obnašanjem.

Kakor koli, glasba je tista glasba, ki jo imamo radi. Tisti košček glasbe, ki jo poznamo, ker nam je všeč. In všeč nam je – ker nam pač je, druge nočemo. Ljudje smo si po godu ali pa si nismo, živali se marajo ali pa se ne trpijo, rastline poganjajo na enakem kraju ali pa ne morejo živeti skupaj ... Svet je vedno naravnani po okusih večine. Tako razmišlja večina anketiranih osnovnošolcev in srednješolcev.

ABSTRACT

KEY WORDS: music, pop music, CDs, kids of music, musicians, attitude to Slovenian music, appurtenance to kids of music, music models, music creativity

In our research paper we wanted to demonstrate the liknesses and differences of the attitude the young have towards Slovenian music scene. We were interested in what kind of music our counterparts like to listen to, what attitude towards Slovenian music scene they have and which kind of music Slovenian music scene has more than enough of. We also wanted to know which kind of music Slovenian music scene lacks and how they express their appurtenance to a certain kind of music.

Our research has shown that our counterparts prefer rock to pop and hip hop, followed by other kinds of music. The majority do not have a special appurtenance to Slovenian music scene but nevertheless they believe the latter to be good for partying and they respect it. According to the majority of our interviewess Slovenian music scene offers to much folk music and too little rock because most of them listen to that kind of music. The majority do not express their appurtenance to a certain kind of music in any way. There are some though that show their appurtenance with their behaviour.

Anyway, music is that kind of music that we like. That piece of music that we know because we like it. And we like it – because we do, we do not want any other. People like or dislike each other as well as animals do, plants grow on the same spot or they can not grow together...the world is set according to the taste of the majority. This is the way the majority of pupils and secondary school students think.

1 UVOD

1.1 Izbira in definiranje raziskovalnega problema

Kaj je glasba? Glasba je četrta velika materialna potreba naše narave – najprej hrana, potem oblačila, nato zaklonišče, potem glasba (C. N. Bovee).

Ali je res, da glasba vpliva na naše razpoloženje? Da, glasba resnično narekuje razpoloženje; lahko te vznemiri ali pomiri, podvrže, izčrpa, osupi tvoje srce (Duke Ellington).

Nekaj misli o glasbi:

- Brez ritma glasbe ne bi mogli dojeti. (Dimitrij Rupel)
- Brez glasbe ne obstoji prav nič; saj za samo vsemirje pravijo, da ga uokvirja nekakšna harmonija zvokov in samo nebo se vrti s toni te harmonije. (Isidora Seviljska)
- Če bi ljudje imeli ušesa, bi slišali glasbo prav v vsem. (Lord Byron)
- Edino glasba ima moč, da nas pripravi do tega, da prodremo vse, druge umetnosti ponujajo le ekscentrične užitke. (Honoré de Balzac)
- Glasba izmije z duše prah vsakdanjega življenja. (B. Auerbach)
- Glasba je edini univerzalni jezik. (Rogers)
- Glasba lahko izrazi vsa čustva, tako tista najnižja, kakor najvišja. Zato je glasba absolutno nemoralna. (Gerge Bernard Shaw)

1.2 Cilji raziskovalne naloge

Pred izvajanjem raziskave sva si postavili naslednje cilje:

1. Cilji v teoretičnem delu:

- spoznati zgodovinska obdobja evropske umetne glasbe;
- spoznati, kakšna je glasba danes;
- analizirati razloge za nepoznavanje slovenske glasbe;
- ugotoviti, kakšna je popularna glasba;
- spoznati slovenske glasbene ustvarjalce v 20 stoletju,
- spoznati glasbene zvrsti;
- prikazati najuspešnejšo slovensko rock skupino Siddhartha.

2. Cilji v raziskovalnem delu:

- postaviti raziskovalne cilje in hipoteze;
- izdelati anketni vprašalnik;
- izvesti anketiranje med izbranimi anketiranci;
- obdelati zbrane podatke;
- ovrednotiti postavljene hipoteze;
- oblikovati ugotovitve in sklepne misli;

Brez glasbe bi bilo življenje zмотa. Ali ta misel drži ali je le obrabljena fraza?

Dijakinji petega letnika srednje strokovne šole sva želeli z raziskovalno nalogo na vzorcu anketiranih ugotoviti, kakšen odnos imajo mladi do slovenske glasbene scene, katero glasbeno zvrst najraje poslušajo, s čim izražajo svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti.

Z raziskavo sva želeli ugotoviti, dokazati, da mladi niso le privrženci slovenske glasbe, vendar jih več raje posluša tujo zvrst glasbe. Iz raziskave naj bi bilo tudi razvidno, kakšen odnos imajo do slovenske glasbe.

Namen naloge ni samo v raziskavi obstoječega stanja, ampak želiva posredovati tudi nekaj nasvetov o tem, da ne glede na to, katero glasbeno zvrst glasbe poslušamo, ne smemo zaničevati druge, je žaliti in dajati misel, da je zato manj vredna.

1.3 Opredelitev problema

Vsi vemo, kaj je glasba; vsaj dokler ne skušamo njenega pomena razložiti z besedami. Takrat se zavemo, da imamo ljudje o njej različna mnenja; kar je za nekoga glasba, se drugemu zdi komaj kaj več kot hrup. V zgodovini je vsako glasbeno novost pozdravil krik: »To ni glasba!« Ljubitelji klasike to trdijo za pop in obratno. Morda pa imamo opraviti z različnimi *muzikami* in ne le z eno samo glasbo.

V enem od slovarjev so sestavljalci skušali poiskati jasno definicijo in so glasbo poimenovali »tista od lepih umetnosti, ki se ukvarja z zlaganjem zvokov v smislu lepote oblike, izražanja misli in občutij«. Čeprav se sliši kar ustrezno, v resnici ni dovolj. Na primer kitajski glasbeniki lahko poslušajo, kako en sam zvon izzvene v tišino – zanje je to glasba. Za večino je glasba vendarle več kot podoživljanje enega samega naj bo še tako čudovit in pomenljiv.

Lahko bi tudi rekli: nihče ne ve, kaj je glasba, ali tudi: to vsakdo po svoje in končno vsak zase. In če bi vsi o tem vedeli enako in to enkrat za vselej – kaj bi bilo potem?

ton
ljudi
tona,

ve

1.4 Opredelitev hipotez

Pred oblikovanjem vprašalnika in izvedbo anket sva opredelili naslednje hipoteze:

H1: Mladi največ poslušajo tujo zvrst glasbe.

H2: Mladi svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti najbolj izražajo z oblačili.

H3: Slovenske glasbe je na slovenski sceni premalo.

H4: Mladi nimajo posebnega odnosa do slovenske glasbene scene.

H5: Slovenska glasba je v primerjavi s tujo zapostavljena.

H6: Največji vpliv v preteklosti je na slovensko glasbeno sceno naredila ravno Siddharta.

H7: Najboljši recept za uspeh v glasbi so dobre veze in poznanstva.

1.5 Uporabljene raziskovalne metode

Pri izdelavi raziskovalne naloge sva uporabili primarne in sekundarne metode raziskovanja. Za pridobitev teoretičnih osnov sva uporabili razpoložljivo strokovno literaturo.

V raziskovalnem delu naloge sva uporabili metodo anketiranja s pomočjo anketnega vprašalnika, ki sva ga razdelili med izbrane celjske srednješolce, Gimnazije Celje-Center, Poslovno-komercialne šole Celje, in na I. osnovno šolo v Rogaški Slatini. Anketirali sva 380 anketirancev srednjih šol na Celjskem in I. osnovno šolo v Rogaški Slatini (9. razred devetletke). Zbrane podatke sva uredili v preglednice, na podlagi katerih sva ugotovili strukturo. S pomočjo programa Excel sva podatke prikazali grafično.

Na osnovi dobljenih rezultatov sva ovrednotili predhodno postavljene hipoteze ter oblikovali skupne ugotovitve ter lastna mnenja.

1.6 Omejitve pri izvedbi raziskave

Pri izdelavi raziskovalne naloge sva naleteli na številne težave, ki so naju omejevale pri raziskavi.

Bili sva časovno omejeni, zato nisva mogli oblikovati bolj kvalitetnega in reprezentativnega vzorca. Pred raziskavo sva predpostavljali, da bodo anketiranci odgovarjali z vso resnostjo, odgovorno in resnično, vendar nekaj anketirancev anketnega vprašalnika ni pravilno izpolnilo ali pa so se celo šalili.

Najina največja omejitev je pomanjkanje raziskovalnega znanja, izkušenj in morebitnih statičnih programov, s katerimi bi lažje iskali razne povezave, ter prav tako omejitve s pomanjkanjem literature za teoretični del raziskovalne naloge.

2 TEORETIČNI DEL

2.1 Nastanek glasbe

Na vprašanje, kako je nastala glasba, lahko odgovoriva samo teoretično.

Teorija, izhajajoča iz sedanje stopnje znanstvenega spoznanja, mora razložiti:

1. v katerem obdobju zgodovine človeštva so nastali začetki glasbe;
2. na kateri stopnji razvoja je bilo človeštvo v tistem trenutku;
3. kaj je glasba pomenila ljudem;
4. kakšne so bile posebnosti te glasbe;
5. ali je mogoče začetke glasbe pojasnjevati s sodobnimi izkušnjami (najpreprostejše glasbene oblike pri naravnih ljudstvih).

Začniva pri podatkih, ki so rezultat dosedanjih raziskovanj. Veljajo za drugo polovico zadnje (četrt) ledene dobe v Evropi, to je **doba od aurignacijske do magdalenine** (približno 5.000 do 10.000). Tedanji ljudje, predhodniki današnjih Evropejcev, so bili lovci, živeli so v kočah in zemljankah. Po umetniških stvaritvah je mogoče domnevati, da so bile njihove verske predstave monoteistične. Umetnost se je družila z magijo.

Najdbe izpričujejo tri skupine glasbil:

- piščali iz prstnih koščic,
- piščali iz votlih kosti z luknjicami (tri luknjice v enakih razdaljah) ali z zarezo,
- brnivke.

Upodobitve prikazujejo čarovnika z živalsko masko in glasbenim lokom. Glasba na tej stopnji že močno presega najpreprostejšo obliko pri današnjih primitivnih ljudstvih. Za starejša obdobja - tretje toplo obdobje (183.000-118.000) in prvo polovico četrte ledene dobe (do 60.000), to je doba neandertalcev - je mogoče predvidevati pramonoteizem (pravi pogrebni obredi in grobni pridatki).

Prvi znaki za obstoj glasbil:

- piščalke iz prstnih kosti severnega jelena sodijo v starejši paleolitik (starejša kamena doba - od 600 000).

Najnovejših metod, s katerimi določajo obdobja, to je predvsem metoda radioaktivnega razpadanja, pri fosilnih glasbilih še niso uporabili, če jih je sploh mogoče.

Vsem raziskavam je skupno spoznanje, da so vsa kulturna razdobja mnogo mlajša, kot so domnevali doslej. Glasba je magično sredstvo, to verjamejo primitivna ljudstva še danes. Zato se ponuja sklep, da je glasba od vsega začetka veljala za magično moč, ne glede na to, ali so ob petju izgovarjali besede, le artikulirali magične glasove, uporabljali brnivke in zvočne loke.

Enako velja za morebitne praoblike glasbe (oblikovanje prajezika) kakor za praoblike glasbil. Tisto, kar je vodilo k izoblikovanju in razmahu glasbe, je imelo v samem začetku magičen pomen.

Za najstarejše piščalke, ki so jih našli, je mogoče domnevati, da so jih rabili kot signalne naprave. Od teh piščalk do izoblikovanja flaut z luknjicami je velikanski duhovnozgodovinski preskok, ki ga je mogoče pojasniti le z domnevo, da pot h glasbi vodi preko magije.

Ko se sprašujemo po obdobju, v katerem naj bi nastala glasba, si ne smemo predstavljati povsem določljive točke, saj gre za obdobja v razvoju človeštva, ki jih danes še ne moremo natančno izmeriti (stotisoč let); pregled nad razvojem ni sklenjen. Tvorjenje glasov, organskih ali povzročenih s sredstvi, ki jih je človek povezoval z magijo, se je tako skupaj z magičnimi predstavami razvilo v glasbo. Na vsem svetu ni ljudstva, ki ne bi poznalo glasbe.

Na vprašanje, kakšna je bila prvotna glasba, lahko z današnjega vidika odgovoriva nekako tako, da ni nobene prvotne glasbe v smislu začetka, temveč so le oblike, ki so se razvijale neodvisno druga od druge: praoblike glasbil in predvsem jezikovne glasovne tvorbe. Te so v smislu prajezika obstajale še pred ločitvijo na govor in petje. Govorne prvine tega prajezika se povezujejo s približnimi tonskimi višinami, ki označujejo smisel.

V starem in srednjem veku so nastanek glasbe razlagali z miti. Glasba naj bi bila božjega izvora. Tudi pri naravnih ljudstvih obstajajo mistične predstave, da je glasba božji dar; o tem so prepričana še danes.

Od 19. stoletja so na naravoznanstvenih in filozofskih osnovah zrasle različne teorije o nastanku glasbe. Z njimi so poskušali osvetliti prazgodovino glasbe, pojasniti verjetne začetke glasbe, skratka, raziskati človekovo izražanje, iz katerega bi lahko nastala glasba.

Charles Darwin

Charles Darwin je v svoji razvojni teoriji razlagal, da glasba izvira iz živalskega glasu in iz posnemanja le-tega (ptičji glasovi).

Ugovor: Ptičji glas je naravni glas in le pripravljalna stopnja za glasbo in govor, ne vsebuje pa želje po oblikovanju glasbe. Teorije o posnemanju ptičjega petja ne moremo imeti za glasbo, ker ptiči svojih napevov ne transponirajo; pač pa napevi naravnih ljudstev kažejo na posnemanje ptičjega petja.

Herbert Spencer

Herbert Spencer je, opirajoč se na Jeana Jacquesa Rousseauja in Herderja, domneval, da se je glasba razvila iz jezika, in sicer kot zvočna fiksacija običajnega pogovornega jezika.

Ugovor: primitivna ljudstva ne poznajo govorne melodije jezika.

Carl Stumpf

Po Carlu Stumpfu je petje izšlo iz privzdignjenega govora, iz klice.

Ugovor: Klici so govor na določeni tonski višini, nikakor pa niso petje. Glasba je v svojem izhodišču zelo tesno povezana z eno izmed oblik medčloveškega kontaktiranja, tj. s potrebo po medsebojnem razumevanju. Vzklik ali klic sta takšni obliki stika, ki si pomagata z zapetim glasom; približujeta se petemu govoru, z njim sta povezana na več načinov, ne da bi se zlivala z njim. Pri naravnih ljudstvih ima poziv včasih nekakšno glasbeno strukturo. Klic velja za predstopnjo petja.

Karl Bucher

Po Karlu Bucherju naj bi se glasba izvila iz delovnega ritma in iz spodbujevalnih vzklikov pri skupnem delu.

Ugovor: Organizirano delo poznajo le višje kulture, nikakor pa primitivna ljudstva.

2.1.1 Zgodovinska obdobja evropske umetne glasbe

Pregled glasbenih obdobj z okvirnimi letnicami nastanka in konca se nanaša na izrazite značilnosti, po katerih lahko glasbo prepoznamo. Razvoj glasbene kompozicije je v evropskem prostoru je potekal zvezno; medtem ko so nekateri skladatelji že pisali skladbe z značilnostmi novega obdobja, so drugi še vedno pristajali na konzervativni (starejši) stil. Vsekakor je glasba, tako kot tudi znanost in druge umetnosti, dobila največ novih obrazov v 20. stoletju. To lahko razumemo kot posledico vsesplošnega razvoja tehnologije in komunikacije ter vse hitrejših kulturnih sprememb na globalni ravni.

V skladbah 20. in 21. stoletja lahko zasledimo stilne značilnosti prejšnjih obdobj in jih v današnjem času imenujemo s pridevkom *new* (novi). Poleg slavnega *neoklasicizma* so v 20. stoletju še gibanja, imenovana neorenesansa, neobarok, neoromantika itd.

Zgodovino evropske glasbe glede na razvoj **skladateljskih sredstev** delimo na štiri obdobja:

1. obdobje izključnega enoglasja, ki v grobem obsega 1. tisočletje našega štetja. začetki večglasja sicer segajo pred leto 1000, prav tako pa tudi razvoj enoglasja poteka še dolgo v drugo tisočletje.
2. obdobje melodičnega večglasja, v grobem od leta 1000 do 1600.
3. obdobje konsonančne harmonske glasbe približno od leta 1600 do 20. stoletja, ko je polagoma začela izgubljati klasične harmonske lastnosti.
4. Novo glasbo, ki bo svoje kolektivno poimenovanje prejela v časovnem zamiku, kot se je to zgodilo pri ostalih obdobjih; zgodovinsko so se namreč vse umetnostne smeri v času svojega poteka označevale kot moderne.

Glasba je, podobno kot druge umetnostne zvrsti, prepoznavna po svojem **slogu**, ki se nanaša na evropska **kulturna obdobja**:

- srednji vek (476-1400),
- renesanso(1400-1600),
- barok (1600-1760),
- klasicizem (1730-1820),
- romantiko(1815-1910),
- glasbo 20. stoletja (1900-21. stoletje):
 - impresionizem,
 - ekspresionizem,
 - serialno glasbo,
 - neoklasicizem,
 - modernizem,
 - minimalizem,
 - elektroakustično glasbo,
 - postmodernizem.

2.1.1.1 O glasbi naravnih ljudstev

Raziskovanje glasbe naravnih ljudstev (glasbena etnologija) ni zgodovinska disciplina, to pomeni, da nima namena gledati na glasbo primitivnih ljudstev kot na zgodnjo stopnjo zahodne glasbe in sestavljati podobe o neprekinjeni zgodovinski povezanosti. Nobenega razloga ni, da bi preprostejšo glasbo imeli za zgodovinsko starejšo in za predhodnico razvitejše glasbe; prav tako ni razloga, ki bi presegal naravne ljudske, rasne, jezikovne in kulturne odnose ter omogočal usklajen sistem.

Glasba ni *umetnost*, ki se ravna, kakor mislimo danes, po svojih lastnih zakonih. Petje in igre nastajajo v začetku vedno iz magičnih razlogov. Glasbi pripisujejo magično moč, uporabljajo jo kot magično sredstvo. Glasba je torej moč, s katero se primitivni človek upa postaviti zoper čarovne sile, kajti zanj je vsa narava živa, magične moči ga obdajajo od vseh strani. Šele na višji stopnji razvoja se pojavijo napevi, ki niso kulturnega izvora, ali pesmi, katerih kulturna osnova se je izgubila, npr., ljubezenske ali bojne pesmi, uspavanke, zabavljice.

Glasbo večinoma spremlja telesno gibanje; poklic glasbenika ne obstaja, ker pri glasbi sodelujejo vsi pripadniki rodu, ko skupno pojejo, plešejo, ploskajo, cepetajo in se gibljejo. Petje je spontano izražanje misli, te so prav tako pomembne kakor sama melodija.

Pri primitivnih ljudstvih ustvarja melodijo nenehno ponavljanje in variirano ponavljane motiva, napetost traja od začetka motiva do sklepnega tona. Najstarejša primitivna ljudstva so razvila le obseg treh tonov. Takšne najpreprostejše melodije so se v sodobnih visokih kulturah ohranile v otroških in ženskih pesmih.

Melodije prvotnih ljudstev kažejo na tri oblikovalna načela:

1. načelo distance (nizanje sekundnih razdalj v padanju),
2. načelo konsonance (težnja po sozvočju glavnih tonov),
3. načelo povečevanja razdalj pri padanju.

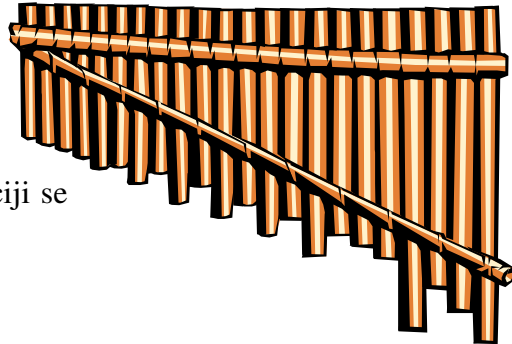
O oblikovanju melodij primitivnih ljudstev naslednje:

1. prvotno dvoglasje (načelo distance in nizanja) se širi: z vedno enakim ponavljanjem motiva, z variiranimi ponovitvami ali s transponiranimi ponovitvami (za eno stopnjo navzdol); dvoglasni motiv se spremeni v triglasnega, srednji ton postane glavni ton (tonika);
2. Pri tipu melodije, nastalem v mejah oktave, prevzame ta interval tonske in melodične funkcije; v razdaljah, sozvočnih s srednjo toniko, izmenično nastopata krajna tona; tonski prostor se razširi; načelo konsonance je učinkovito tudi s kvinto; vodi namreč v tritonsko melodiko z velikimi in malimi tercami, pri čemer ima oktava podrejen pomen, kvarta pa sploh nobenega; to melodiko z velikimi in malimi tercami so odkrili pri severnoameriških Indijancih, Malezijcih, črncih in še posebej pri afriških in azijskih pigmejcih; tritonska melodika je poleg tega zelo razširjen evropski slog - neodvisen od rase in ozemlja - ki samostojno obstaja že v srednjem veku ob pentatoniki in cerkvenih tonskih načinih; načelo konsonance izpostavlja fanfarna melodika pri Papuancih (Nova Gvineja); sestavljajo jo kratki motivi v tercah, ki se ne členijo več; ti kratki, skromno variirani motivi, so najpreprostejša oblika tritonske melodike, pred njo ni nobene stopnje; drugače pa so nastale tritonske melodije Indijancev, namreč, melodično gibanje se je širilo z nizanjem motivov in zmanjševanjem intervalov; načelo konsonance je odločilno za strukturo navadnih lestvic pri črncih v Afriki in Oceaniji in pri ljudstvih v severni Evropi; melodika, ki jo določa terca kot strukturni in časovni interval, pospešuje nastop večglasnih oblik;
3. povečevanje intervalov navzdol - gledano s sredine je interval navzgor manjši kakor interval navzdol - ustreza fizikalnim in fiziološkim zakonom; če popusti napetost strune, ton pade, prav tako pa tudi, če popusti pritisk na glasilke; iz tega sledi, da je pri trizvočnih motivih s toniko v sredini večji drugi interval navzdol; obe načeli melodičnega oblikovanja, distančno in konsonančno, sta prapojava melodike: melodija napreduje korakoma, vrti se okrog središčnega tona, ritmični utrip je enakomeren, povišanemu glasu sledi mirovanje (načelo distance), konsonanca je horizontalna in ostaja takšna (načelo konsonance).

Posamezna primitivna ljudstva se med seboj ne razlikujejo toliko po melodičnih tipih kakor po zvoku glasu. Ta je podedovan, utemeljen s telesnimi posebnostmi rase. Barva glasu in način izražanja se ne prenašata iz ljudstva v ljudstvo, temveč sta najbrž prirojena. Čeprav naravna ljudstva nimajo zgodovine, sčasoma le spreminjajo slog. Tudi njihova glasba je nekaj, kar je nastalo in kar se nenehno spreminja.

Glasba primitivnih ljudstev se odlikuje z neizmernim ritmičnim bogastvom. V zgodnjih kulturah se beseda in glasba tesno povezujeta med seboj. V primitivnih kulturah je petje mnogo bolj spontan pojav kakor v višjih, zato je tudi spored veliko obširnejši; dostikrat gre za improviziranje. Najpreprostejše primitivne kulture najbrž niso poznale glasbil. Prva stopnja v razvoju glasbil nastane, ko skuša človek ritmično ploskanje in udarjanje z nogami posnemati in okrepiti z lesenimi palicami, s kopji, z ropotuljami in votlimi predmeti.

Prva glasbila so bila votla kost (piščalka), bambusova palica, zvočni lok, trobente iz školjk in živalskih rogov, votli predmeti, drumlica, piščalke in flavte, bobni, ksilofon - so že individualni instrumenti in nastajajo šele, ko se začne kultura usmerjati na posamezna področja. Hkrati se začne ločevanje med izvajalci in občinstvom. Pri še večji specializaciji se izoblikuje poklic glasbenika.

2.2 Ali obstaja glasba?

Ali obstaja glasba? Obstaja. Vsaj o tem se lahko najprej poenotimo. Toda beseda je v naslovu zapisana z veliko začetnico. In prav z njo je težava, saj pojem o katerem govorimo, če ne pospešuje, nekako povišuje; ali pa jo je celo razumeti v popolnoma realnem smislu: tista med mnogimi oziroma tista, ki.

Se pravi, da je v resnici mnogo različnih pojavov, ki jih poimenujemo z glasbo, in enega od le-teh sva izbrali za kvintesenca vseh ostalih.

Vprašanje – ali obstaja Glasba? – pa je možno razumeti tudi drugače; ne na realnih tleh, ampak smiselno, definicijsko, abstraktno. Sprašuje se po odločitvi pojma, ki naj upošteva vse, kar je v zgodovini in sedanosti glasbenega, pri čemer se lahko dogovorimo, da se bomo – zavoljo skromnosti – omejili na izkustveno dostopno glasbo, v pričujočem primeru na zahodno glasbo, in da jo bomo intencionalno upoštevali v vseh njenih dokumentiranih pojavnostih.

2.2.1 Glasba danes

Različne poti

V prvi polovici 20. stoletja so v glasbi vladale tri velike osebnosti – Stravinski, Bratók in Schönberg. Vsi trije so pisali dosti bolj disonantno in ritmično razčlenjeno glasbo kot kdor koli prej, čeprav so se med seboj zelo razlikovali.

Stravinski je bil na čelu tako imenovane neoklasicistične smeri, vračanja k ravnovesju in jasnosti, Bratók je kot zadnji od skladateljev nacionalne smeri hodil osamljeno ustvarjalno pot, Schönberg pa je zgradil intelektualni sistem 12-tonske glasbe, dodekafonijo.

Spajanje nasprotij

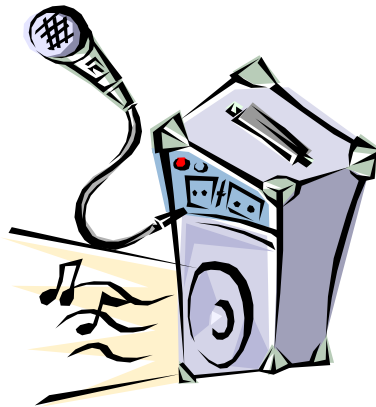
Dandanes je glasba bolj spremenljiva kot kdaj koli v zgodovini. S pritiskom na gumb lahko slišimo kar koli, od gregorijanskega korala do elektronske glasbe, meje med različnimi glasbenimi zvrstmi pa so se precej podrle. Vsak hip nam je na voljo cela glasbena mavrica. In ne samo to: nemudoma si s pomočjo elektronskih klaviatur in računalnika s pritiskom na tipke lahko pričramo zvoke, ki nekdaj sploh niso obstajali.

Skladatelji in izvajalci so se z veseljem polastili novih možnosti; rock in pop glasbeniki še veliko hitreje kot *resenjaki*. Današnja generacija poslušalcev je vse bolj vajena gledati simfonični orkester na enakem odru kot rock ansambel in poslušati skladbe kakšnega Davida Bedforda, ki je doma v obeh svetovih. Na drugi strani orkestrski glasbeniki velikokrat spremljajo muziciranje pop skupin.

2.2.2 Glasba okrog nas

Poleg glasbe, ki si jo izberemo in jo poslušamo, nas dandanes glasbeni zvoki oblegajo z vseh strani podnevi in ponoči. Doma ali v avtu imamo radio, kasetofon, laserske plošče, glasba nas spremlja na letališčih in v avionu, bolnišnici, trgovini, restavraciji. Glasbi te ali one vrste ne moremo ulti. Ta pojav obsojajo predvsem tisti, ki menijo, da nenehna izpostavljenost glasbi zmanjšuje občutljivost ljudi; zdi se, da je v resnici prav narobe. Človeški možgani lahko ignorirajo tisto, na kar ne želijo biti pozorni. Dejstvo je, da nas velike možnosti poslušanja vsakršne glasbe silijo prej v večjo kot v manjšo selektivnost. Poslušalec naključno ali po pomoti odkrije glasbo, ki mu je všeč, nato pa sledi svojim novim glasbenim željam.

Vsa glasba je tako ali drugače konzervirana; za to skrbijo glasbene založbe, radijske postaje in podjetja, ki zalagajo trg s tekočim glasbenim ozadjem. Vse skupaj precej spominja na nežno, nezahtevno glasbo, kakršno so kralji in plemiči zahtevali od svojih glasbenikov ob pojedinah – na glasbeno dekoracijo, ki je ustrezala tisti na stenah: tapiserijam in slikam. Zaradi narave tedanje družbe je dvorno glasbo poslušal le majhen krog ljudi. Ostali so se morali zadovoljiti s slavnostnimi sprevodi in prireditvami, na katerih so nastopali mestni piskači, s strogo glasbo v cerkvi, plesnimi vižami potujočih glasbenikov in z domačim muziciranjem.

2.3 Popularna glasba

Popularna glasba je veliko več kot samo snemanje in prodaja plošč. Ni samo *muzika na hojla drija*, ampak je v resnici tudi stvar umetniškega izražanja (seveda lahko tudi to zvrst delimo na umetniško in neumetniško; med drugim v leksikonu Cankarjeve založbe piše, da je popevka prijetna, lahko dostopna pevska melodija brez umetniške vrednosti). O njej se da veliko razpravljati in njena vrednost je prav takšna kot vrednost klasične glasbe.

Ali veste, da je bila popularna glasba od nekdanj edina oblika izražanja mladostnega nezadovoljstva? Danes seveda to ne velja več. In to zato, ker se današnji spopad generacij ne izraža več samo skozi glasbo, temveč tudi na drugih področjih, denimo, pri *skateboardingu*.

Konec koncev, kakšen smisel ima porabiti veliko časa za učenje glasbenega instrumenta, ko pa se do slave v približno četrt ure lahko dokoplješ tudi tako, da se gol potopiš v gnojnico, in to pred kamerami.

Obstaja teorija, da se je najboljša glasba igrala v 60. in 70. letih. Morebiti pa današnja glasba le ni samo zrcalna slika te, ampak le prehodno obdobje pred bodočo renesanso v popularni glasbi. Kdo ve. To bo pokazal šele čas. Morebiti novincem manjka vrhunsko predstavljanje, saj glasbena industrija, v kateri delajo, tone v živem pesku. Klube zapirajo, publi in bari pa se vse bolj posvečajo organizaciji zabav tipa karaoke.

Ozirava se okrog sebe in se sprašujeva, kdaj in kje se bo pojavil novi val uporniških, obenem pa ustvarjalnih in ambicioznih mladih ljudi, ki bo ustvaril resnično alternativno novo glasbo. Morda takrat, ko si bodo izmislili kakšno novo drogo – doslej je stvar tako delovala.

2.4 Slovenski glasbeni ustvarjalci v 20. stoletju

V prvem desetletju novega stoletja je znova zaživela Slovenska filharmonija, ki je prirejala komorne in orkestralne koncerte. Glasbene ustanove so bile močna spodbuda za glasbeno ustvarjalnost in poustvarjalnost domačih glasbenikov, katerih število se je naglo večalo.

Emil Adamič (25. 12. 1877-6. 12. 1936) je bil skladatelj. Bil je profesor glasbe v Ljubljani. Ukvarjal se je tudi s publicistiko. Zapustil je več kot 300 mladinskih zborovskih skladb. Dragocene so bile tudi njegove solo pesmi (Pa ne pojdem prek poljan, Pri zibeli, Kot iz tihe). V zborovskih skladbah se navezuje na izročilo rodoljuba (Zapuščena, Lipa, Fantu, Franica, Vasovalec).

Marij Kogoj (30. 9. 1892-25. 2. 1956) je bil skladatelj. Bil je učitelj Glasbene matice, korepetitor in dirigent opere, vodil pesniško društvo Slavec, pisal kritike v dnevniku Slovenec in sodeloval v revijah. Svoj ustvarjalni vrhunec je dosegel v operi Črne maske, v kateri si je prizadeval razrešiti zapletene probleme človeške psihe. Njegova najbolj znana dela so: klavirska dela (Piano), vokalna dela, zborovske skladbe (Rekviem, Trenutek, Barčica) in solo pesmi.

Slavko Osterc (17. 6. 1895-23. 5. 1941) je bil skladatelj. Bil je ideolog radikalnega glasbenega modernizma v Sloveniji. Bil je tudi član odbora Mednarodnega društva za sodobno glasbo. Njegova najbolj znana dela so: orkestralna dela (Suita, Plesi), komorna glasba, klavirska glasba (Arabeske, Pravljice) in dramska dela.

Lucijan Marija Škerjanec (17. 12. 1900-27. 2. 1973) je bil skladatelj in glasbeni pisec. Šolal se je v Ljubljani, Pragi in na Dunaju. Dobitnik Prešernove nagrade (1971). Njegova dela so: orkestralna dela, koncerti (za klavir in flavto) in vokalna glasba (Sonetni venec).

Stanko Premrl (28. 9. 1880-14. 3. 1965) je bil skladatelj in organist. Bil je stolni vikar. Bil je tudi odličen pedagog, organizator in glasbeni publicist. Med njegovimi najbolj znanimi deli se odlikujejo Sončna pesem sv. Frančiška, 10 božičnih pesmi za mešani zbor in oratorij Sveti Jožef.

Karol Pahor (6. 7. 1896-25. 11. 1974) je bil skladatelj. Violino je do študiral v Bologni. Vodil je invalidni pevski zbor. Posebno se je odlikoval v vokalni glasbi. Njegova dela: orkestralna (Tuje življenje), komorne skladbe, klavirske (Tri arabeske, Slovenska suita), vokalna (Na juriš, zborovske pesmi) in solo pesmi.

Matija Tomc (25. 12. 1899-8. 2. 1986) je bil skladatelj in organist. Glasbo se je učil na Dunaju. Bil je duhovnik. Profesor na škofovskih zavodih v Šentvidu pri Ljubljani. Bil je eden najpomembnejših skladateljev 20. stoletju na področju cerkvene glasbe. Ukvarjal se je tudi s kritiko.

Matija Bravničar (24. 2. 1897-25. 11. 1977) je bil skladatelj. Bil je violinist opernega orkestra, direktor akademije za glasbo, vodja glasbenega oddelka DZS in profesor na akademiji za glasbo. Njegova dela je pogosto navdihovala zgodovina. Njegova dela: orkestralna (Kralj Matjaž, Plesna burleska), komorna (Fantazija) in opere (Hlapec Jernej in njegova pravica).

Blaž Arnič (31. 1. 1901-1. 2. 1970) je bil skladatelj. Že od začetka so ga privlačile velike glasbene oblike, posebno simfonija, in na tem področju se je uvrstil med najpomembnejše slovenske predstavnike 20. stoletja. Je dobitnik Prešernove nagrade (1947). Njegova dela: simfonije (Simfonična rapsodija), simfonične pesnitve (Ples čarovnic, Pesem planin) in koncerti (Pastoralna simfonična pesnitev).

Danilo Švara (2. 4. 1902-25. 4. 1981) je bil skladatelj in dirigent. Bil je doktor ekonomije. Glasbeno izobrazbo si je pridobil v Ljubljani, na Dunaju in v Frankfurtu. Poleg tega je bil izvrsten pianist in glasbeni kritik. Je dobitnik Prešernove nagrade (1973). Njegova dela: orkestralna, klavirska (Sonata), opere (Kleopatra, Veronika Deseniška), vokalna, zborovske in solo pesmi.

Vilko Ukmar (10. 2. 1905-1991) je bil skladatelj in muzikolog. Glasbo je študiral v Ljubljani, na Dunaju in v Zagrebu. Na vseh glasbenih področjih, na katera je segel, je ustvaril skladbe, brez katerih bi bila slovenska glasba 20. stoletja siromašnejša. Dobitnik Prešernove nagrade (1985). Njegova dela: orkestralna, komorna, klavirska, baletna (Lepa Vida, Godec), zborovske skladbe in solo pesmi.

Marjan Kozina (4. 6. 1907-19. 6. 1966) je bil skladatelj. Bil je korepetitor ljubljanske opere, dirigent in direktor Glasbene matice v Mariboru. Dobitnik Prešernove nagrade (1948). Njegova dela: orkestralna (Ilova gora, Proti morju), opera Ekvinocij, vokalna (Tlaka), zborovske pesmi, solo pesmi in klavirsko glasbo.

Pavel Šivic (2. 2. 1908) je bil skladatelj in pianist. Šolal se je v Ljubljani in Pragi. Razvil je vsestransko glasbeno dejavnost. Zavzemal se je za problematiko glasbenega šolstva, nastopal kot koncerant in spremljevalec, vodil je pevška društva. Dobitnik Prešernove nagrade (1975). Njegova dela: orkestralna, komorna klavirska vokalna (Jetnik, Klici samote) in opere (Svitanje, Samorog).

Marijan Lipovšek (26. 1. 1910-1995) je bil pianist in skladatelj. Svoj vrhunec je dosegel v kantati Orglar. Dobitnik Prešernove nagrade (1974). Njegova dela: orkestralna (Domovina), 20 mladinskih pesmi, koncerte in komorna.

2.4.1 Razlogi za nepoznavanje slovenske glasbe

Prvi in najpomembnejši razlog za nepoznavanje slovenske glasbe je pomanjkanje natisnjenih not. Nekaterim skladateljem so zahodnoevropske založbe natisnile peščico skladb. Žalostno dejstvo ostaja, da je bila mala slovenska glasba zahodni Evropi na voljo pri izhodu. To pa še ni vse. Tudi če so bile partiture natisnjene, so bile naklade prav obžalovanja vredno majhne in so hitro pošle. Ker so bili natisi tako težko dosegljivi, so bile tudi izvedbe izredno redke.

Drugi pomemben razlog za nepoznavanje slovenske glasbe je pomanjkanje posnetkov. Obsežne zvočne arhive osrednje Zveze jugoslovanskih skladateljev v Beogradu, skladateljskega društva v Ljubljani in različnih radijskih postaj je bilo ponavadi možno poslušati le lokalno. Komercialne posnetke so na zahodu največkrat kmalu umaknili iz prodaje ali pa so bili na voljo le kot priložnostni uvoz. Jugoslovanskih gramofonskih plošč na tujem praktično ni bilo. Če pa so že bile, pogosto nereprezentativne, v nobenem primeru niso mogle pokazati cele palete in globine nacionalne skladbe.

Celo resni glasbeniki so bili prepričani, da je vsa glasba enostavna, naivno ljudsko obarvanega značaja.

2.5 Glasbene zvrsti

2.5.1 Rock v Sloveniji

Po obdobju Bjelega Dugma, Buldožerjev pride v ospredje s pomočjo radia Študent punk rock glasba – Pankrti, Ljubljanski psi, Otroci socializma. V 80. letih so te skupine pomenile jedro glasbene scene; zaradi amorhistične družbe dobijo status družbenega izobčenca.

Vendar pa je še vedno preprejena z rock bendi tipa Lačni Franz, Martin Krpan, Šankrock, Sokoli ...,domena devetdesetih pa že postanejo komercialno uspešni Big Foot Mama, Siddharta, Sousages, Tabu, Nude in eksperimentalno izvirni in neodvisni bendi tipa Prisluhljivo tišini, Miladoyka Youneed, Center Za Dehumanizacijo, Rodoljubac, Dežurni krivci, Expulsion, The Stroj, Traffic Religion, The Mi, Psycho-Path, Dicky B. Hardy, Elvis Jackson, Demolition Group, Skartizani ... ter hardcorovci Proletariat, Srou pa letu, Pridigarji, The fat nuns, Anonimous, Low punch, Man in the Shadow, Entreat ...

Na drugi strani so se samostojno razvijale druge scene, klubska z množico DJ-ev, slovenski rap in ska-reggae scena. Mnogi novo nastali glasbeni festivali, kot so Rock Otočec, No border Jam, Soča Reggae Riversplash, Metelkova, Metal festival v Bovcu in množica motofestov, skrbijo za zapolnitev glasbenega utripa in za dejavno življenje slovenske glasbe. Upanje za prihodnost predvsem vzbujajo nastajajoči koncertni prostori in prostori za življenje alternativne subkulture, kot so Metelkova v Ljubljani, Pekarna v Mariboru, Mostovna v Novi Gorici ... ter množica ostalih mladinskih klubov po Sloveniji.

2.5.2 Hip hop

Popolnoma razumljivo je, da se je ob rapanju in bresk danceu kot delih hip hopa razvijala tudi umetnost grafitiranja. Ponovno gre za spontano ulično izražanje, ki pa je dobilo dodatni čar zločina, ko je preraslo v podpisovanje ali *tagging* (otroci so popisali svoje stilizirane kratice oziroma *tage* na katero koli vidno površino) in postalo *bonbandiranje* (risanje nadrobnih stenskih poslikav na podzemne vlake v garažah).

Nobena zgodnja predstava ni bila popolna brez grafitarske poslikave za ozadje. Grafiti so postali tudi politične izjave, saj so že s svojim ponavljanjem pomenili neko stopnjo anarhije oziroma pomanjkanje reda. Kljub temu se je grafitiranje razcvetelo v eno najživahnejših oblik umetnosti, grafiti pa so seveda pristali v mičnih predmestnih galerijah.

Najvplivnejši grafitiski umetniki so igrali bistveno vlogo pri razvoju hiphopa kot kulture. Ko se je hip hop razširil, so namesto mladine odločitve začeli sprejemati tržni strokovnjaki, zaradi česar hip hop toliko let kasneje nima več pomena naroda, kot ga je imel v času stare šole. Ko je hip hop pridobil veliko mero logičnosti, je v neki meri izgubil duh surovosti in nepredvidljivosti, ki ga je prej združeval.

Hip hop je dokaj nežen zvok z lahkim ritmom in basom pod neprekinjenimi akordi, ponavadi z melodičnim ali rap vokalom ali pa kombinacija obeh.

2.5.3 Jazz

Jazz (ali džez) je glasbena zvrst, ki je postala priljubljena okoli leta 1920. Njeni začetki segajo v glasbeno tradicijo severnoafriških kultur, ki so se na ameriških tleh spojila z ameriško in evropsko kulturo in njunimi glasbenimi instrumenti. Njegove korenine segajo v blues, ragtime in tudi v glasbo evropskih vojaških orkestrrov. V kompozicijskem smislu je prepoznaven po polritmih, sinkopah (nepravilnih poudarkih), improvizaciji, modrih notah, neperiodični gradnji itd. Jazz ima velik vpliv na vse glasbene slogove 20. stoletja. Tipično se v jazzu pojavljajo glasbila: kitara, basovska kitara, saksofon, pozavna, klavir, klarinet, trobenta, kontrabas, bobni, vokal.

Podzvrsti jazza

Jazzovska komponistična načela se pojavljajo v mnogih oblikah popularne glasbe in so zajeta v široki paleti glasbenih slogov:

- acid jazz,
- avant-jazz,
- bebop,
- kalipso jazz,
- cool jazz,
- creative jazz,
- dixieland,
- free jazz,
- gypsy jazz,
- hard bop,
- jazz blues,
- jazz fusion,
- jazz rap,
- komorni jazz,
- latin jazz,
- swing,
- miltlo jazz,
- mini-jazz,
- modalni jazz,
- neo soul,
- nu jazz,
- quiet storm,
- rhythm and blues (R&B),
- smooth jazz,
- soul jazz.

2.5.4 Punk

Punk naj bi se prvotno pojavil v 2. polovici leta 1976 v Veliki Britaniji. Zasnovo je imel v glasbi iz ZDA, ki se zaradi svoje energičnosti, udarnosti, in enostavnosti ni dosti razlikovala. Tudi sprožili so ga Američani (Ramones, l. 1975 na angleški turneji), igrali so le tehnično nezahtevno 3 stični vezaj - akordno glasbo.

Medtem je Velika Britanija doživljala veliko socialno in politično krizo, ki se je obdržala tudi na glasbenem področju. Sceno so obvladali pompozni bendi tipa: YES, ELP, Genesis in podobni, ki so zahtevali kar veliko koncentracijo in tudi določen predznanja, tega pa mlada generacija (v letih 1976 na 1977), prepuščena cesti in sami sebi, ni imela. Tako se je vse skupaj začelo iz želje po tem, da bi tudi ta generacija našla svoj prostor pod soncem.

Danes bi težko trdili, kdo je začel punk v Angliji. Ali je bil to menedžer Malcolm McLaren – čudaški diplomirani nakladač in lastnik trgovine erotičnih ter sado - mazo pripomočkov (imenoval se je Sex), ki je imel kar nekaj izkušenj z glasbenega področja (nekdanji menedžer New York dolls), ali pa je bila začetnica punka njegova skupina SEX PISTOLS. Skupina je svojo glasbo gradila na rock'n'rollu. Izpostavila je divji ritem, močan električni zvok, bliskovito hitrost in petje, ki je bolj spominjala na histerično vpitje. Uporabljali so le kitare in bobne. Skratka, igrali so – kolikor so pač znali – podivjani, odtrgani rock'n'roll, ki je bil nastrojen proti vsemu, in se na moč čudno oblačili. Danes tako eni kot drugi pravijo, da so bili samo oni tisti, ki so naredili punk. Resnica je verjetno nekje vmes.

McLaren in kitarist Steve Jones sta poleg jukeboxa, ki je stal zraven trgovine, izvedla avdicijo z Johnom Lydonom, ki je moral peti Cooperjevo School's out. John je avdicijo dobro prestal, Jones pa jo je označil za gnilo, in Johna se je prijel vzdevek Rotten (gnil). Ostalo pa je zapisano v legendo.

Nesporno je, da je bil McLaren tisti, ki je lansiral značilni punk izgled – štrleče, pobarvane in nekompatibilne frizure, razsuto in strgano obleko, okrašeno s kičastimi predmeti in z nakitom brez vrednosti, z verigami, neti in s sponkami. Izgled je igral kljub vsemu pomembno vlogo, saj so se punkerji preko tega vizualnega šoka (tak izgled je bil takrat obravnavan kot nekaj nepojemljivega in šokantnega) prepoznavali in se med seboj zbliževali. S tem so tudi čutili, da nekam pripadajo. Po drugi strani je Rotten s svojim nihilizmom in politično-seksualnimi izpadi postal vzor, glasnik in heroj nove punkerske generacije.

15. oktobra 1976 SEX-i podpišejo pogodbo z EMI, čez mesec pa izdajo punk himno Anarchy in the UK. To odpre nove možnosti tudi drugim punk skupinam, ki so sicer v anonimnosti delovale že dalj časa. Tako se je na otoku začela invazija mladih skupin, ki jim ni bilo nič sveto. Vsaka po svoje se je borila za popolno anarhijo, politično in socialno pravico, za ukinitve mnogih institucij in sploh za priznanje, da je punk gibanje drugačno. Vse to je mladina z navdušenjem sprejemala, saj so ji bili njihovi junaki zelo podobni.

V teh letih so na sceno prodrli vsi klasični bendi, kot so Sex Pistols, Clash, Buzzcocks, Sham 69, Damned, Stranglers, Jam, Penetration, X-Ray Spex, Heartbreakers, Vibrators, Sioxsie And The Banshees, Dead Boys in še mnogi drugi. Ideja punka je živela v

polnem sijaju, vendar ne dolgo. Vse skupaj je trajalo eno samo dolgo poletje. Glasbena industrija je hitro dojela, da se da tudi s to glasbo ogromno zaslužiti. Tako je simbolično prava ideja punka umrla januarja 1977 ko so The Clash podpisali pogodbo z CBS (zdaj SONY MUSIC). Tako punk postane donosen posel. Res pa je tudi, da punk brez podpore glasbene industrije ne bi bil to, kar je. Dejstvo je, da je miselnost velikih založb v nasprotju s tisto, ki so jo imeli punkerji. Tega leta je bil punk že povsem vsakdanji izraz, ki ni več dajal svojega učinka šokantnosti in drugačnosti. Že naslednje generacije punk bendov so bolj obvladale instrumente in se tudi drugače obnašale. Vendar jo zaradi svoje iskrenosti, divjosti in udarnosti še vedno lahko primerjamo s prvimi bendi klasičnega punka.

Leta 1978 je disco invazija izrinila punk iz osrednjih medijev. Globalnega gibanja ni bilo več. Toda punk kljub temu ni izumrl. V ZDA so nastajale nove skupine, ena takih so Dead Kennedys, ki je odigrala podobno vlogo kot v Veliki Britaniji Sex Pistols. Tako vse do danes v Ameriki deluje močna ameriška punk scena, katere značilnosti so večja melodičnost in predvsem drugačen pristop. Leta 1978 je že vsega konec. Sid Vicious umre, SEX-i se razidejo, bendi se obnašajo veliko bolj zvezdniško zaradi pravil glasbene industrije. Dejansko se je punk vrnil v podzemlje in pustil neizbrisen pečat v sodobni rock glasbi. Klasični punk se transformira v nešteto novih glasbenih smeri, kot so new wave, hardcore, post punk, blitzcore, nazi punk in se začne mešati z vsem mogočim, od disca do heavy metala.

Punk je tudi v Sloveniji pustil usodne posledice v glasbi, čeprav je k nam prišel šele v začetku leta 1978. Začenja se s Pankrti. Punk so vrteli tudi na Radiu Študent, Igor Vidmar pa se je okronal za guruja punk scene pri nas. Zaradi zamika v letih tudi ni bilo ostre meje med klasičnim punkom, ki so ga utemeljevali predvsem Pankrti, Lublanski psi in Buldogi ter kasnejšim slovenskim novim valom. New wave bandi, ki so pod vplivom punka in post punka začeli delovati v prvi polovici osemdesetih, še danes predstavljajo enega vrhuncev slovenskega rocka. Bandi kot Niet, Via Ofenziva, Čao Pičke, Berlinski zid, U.B.R., Šund, Kuzle in še nekateri, spadajo v ospredje našega punka. Slovenski punkerji so se zelo močno zgledovali po angleških. Predvsem so jih posnemali v načinu igranja glasbe, zato tudi ni presenetljivo, da so frontmenski skupini Pankertom, bolj ali manj, upravičeno očitali plagiatorstvo in neizvirnost.

V začetku devetdesetih se je punk pod vplivom modnih ameriških trendov spet vrnil v središče pozornosti, vendar razen glasbene forme s pravim punkom nima dosti skupnega. Novi albumi se prodajajo v milijonskih nakladah in punk bandi, kot sta Offspring ali Green day, z lahkoto polnijo velike dvorane, ponovno združeni Sex Pistols pa celo stadione. Stari punk je bil predvsem kulturni čudež, nekaj fenomenalnega, stanje zavesti, ki razen v Veliki Britaniji ni imela večjih komercialnih uspehov. Album Sex Pistols se je v Ameriki prodal le v nekaj deset tisoč izvodih, čeprav je pustil nazamerljiv vpliv na naslednje generacije; zato morda trditev, da je punk umrl že leta 1977, ko so Clashi podpisali pogodbo z veliko založbo (in ne le oni), le ni tako nevmesna.

2.5.5 Rave v Sloveniji

V Sloveniji se je rave pojavil zelo pozno, šele v letu 1994, s prvimi organiziranimi prireditvami. Elektronsko glasbo so k nam prinesli ljudje, ki so sledili moderni glasbi, in

tisti, ki so obiskovali prireditve v tujini. Pri nas se je prva skupina, ki je začela uporabljati računalniško tehnologijo v glasbi, imenovala Borghesija, v kateri je bil tudi DJ Aldo, ki je sodeloval tudi v K4, kjer so pod njegovim vodstvom potekali tudi prvi večeri elektronske glasbe v letu 1991. Poleg njega so jo vrteli še P-Twin, MC Brane in kasneje DJ Umek. V tem času se je začela predvajati tudi prva oddaja na Radiu Študent z naslovom Cool Night.

Najprej se je glasba vrtela z zgoščenk, vinilne plošče so prišle leta 1991 in 1993; techno večeri so v tem času pridobili stalno publiko. Prvi večeri zunaj K4 so se zgodili v klubu Nexus in leto za tem sta se pridružila še Palma in mariborski Štuk. Prva prava rave zabava v Sloveniji je bila okoli božiča, leta 1994, Nation Rave v Šiški.

Po prvih začetkih sta techno glasba in rave gibanje pridobivala vse več privrženecv, tudi medijske pozornosti ni manjkalo.

Najbolj popularni prostori med letoma 1995 in 1998 so bili: *Titanic v Sežani*, *Titova vila na Bledu*, *klub Central*, *Ambasada Gavioli*, *Doom`s Day*, *Promiseland*, *Space Night* in še nekateri. Ilegalnih partyjev v Sloveniji ni bilo.

Zdaj je rave zabav precej manj, kot jih je bilo pred časom. Ekstravaganten rave *imidž* je prerasel v vsakdanje modno oblačenje mladih.

Rave party

Namenjen je druženju, poslušanju glasbe, plesu ter sproščenemu verbalnemu in neverbalnemu komuniciranju s prisotnimi.

Prvotno so se rave zabave odvijale v zapuščenih skladiščih in industrijskih conah, ker so tam najmanj motile oblasti. Kasneje so se začele odvijati prireditve na prostem ter v mnogo večjih in bolj primernih prostorih za večje število ljudi in glasno glasbo, brez katere rava sploh ni.

2.5.6 Reggae

Reggae je enkraten. Noben slog ni iz prvotnih glasbenih virov naredil toliko in se predstavil v toliko raznolikih preoblikah s komaj kakšno strukturno spremembo v več kot 40 letih. Noben slog ni tako natančno prikazoval ljudi, ki ga ustvarjajo in poslušajo.

Razmerje med jamajško glasbo in njenimi ljudmi je takšno, da glasba ponavadi vpliva na politične in družbene spremembe enako, kot te vplivajo nanjo. Nobena druga skupnost ni poželega tako velikega in uspešnega glasbenega pridelka.

Reggae glasba je tudi izredno vplivna: brez duba ne bi obstajala kultura reggae remiksov, zaradi reggae *didžejev* se je lahko pripetil eden največjih svetovnih žanrov sodobnosti: rap. Nobena druga glasba ne streže najprej željam občinstva in šele potem industrije. Da bi razumeli to in reggae ter njegove žanre, moramo najprej poznati pomen zvočnih sistemov.

Zvočni sistem obstaja dlje od jamajske glasbe. V poznih 50. letih je podjetna generacija promotorjev plesa odkrila, da je veliko bolj smiselno vrteti plošče kot najemati skupine. To je k plesu pritegnilo veliko širši segment prebivalstva: »ozvočne trate« (velikanski prostori na prostem, po katerih so iz zvočnikov donele zadnje plošče ritem in bluesa) so postale najpogostejša zabava revnejših slojev Kongstona. Bile so tisto pravo, nekaj enkratno getovskega, čeprav so srednji razredi vihali nos: ves lokalni živelj se je zbral na teh prizoriščih, vladali pa so jim zvočni možje.

Slogi:

- ska,
- rock steady,
- roots,
- dub,
- angleški reggae,
- reggae pop,
- ragga,
- dancehall,
- boba dread didžeji,
- ameriški reggae,
- didžeji.

Reggae slog

Za reggae slog so značilne nepoudarjene dobe, ki zadržijo tempo in dajo glasbi lagoden občutek. Zaradi močnega basa je na glasbo plesati.

2.6 Najuspešnejša slovenska rock skupina Siddharta

Siddharta po desetih letih aktivnega ustvarjanja nosi status najuspešnejše in najpopularnejše skupine v Sloveniji.

Ob nastanku je skupina preigravala tuje uspešnice, kmalu pa so nastale tudi avtorske skladbe v angleščini, ki so jih nato leta 1999 leta prevedli za svoj prvenec v maternem jeziku.

Album *Id* se je izkazal za ogromno uspešnico, še večji uspeh pa je dosegel naslednji album *Nord*, ki so ga izdali dve leti kasneje (leta 2001). V hipu so se zavihteli na prvo mesto najbolj prodajnih albumov – podrlji so vse prodajne rekorde.

Sledila je izredno uspešna turneja, ki je trajala do poletja 2002. Medtem so fantje izdali še dodatni album, na katerem so se pojavile predelane Siddhartine skladbe. Skladbe so predali bolj ali manj giganti glasbene scene, vključno z Laibachi, DJ Umek-om in drugimi.

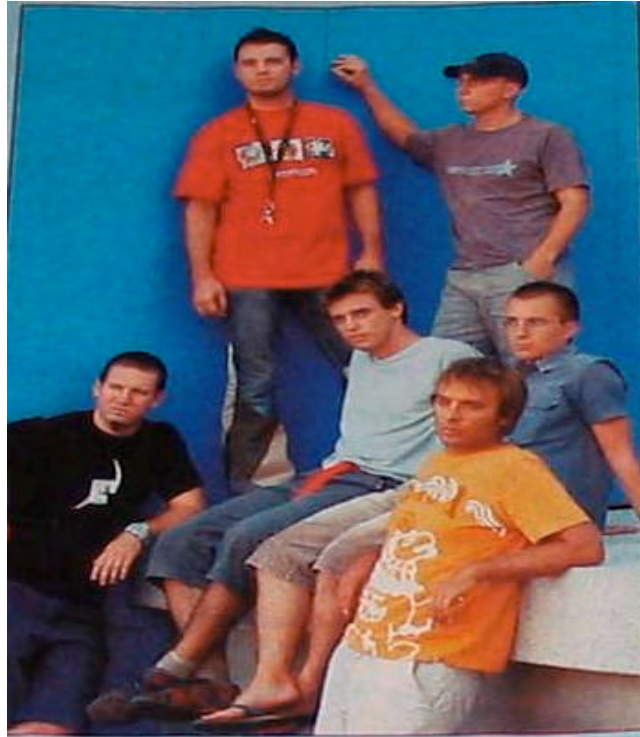
Nato se je Siddharta umaknila iz medijev, fantje so si vzeli zasluženi dopust, kmalu zatem pa so začeli delati na zadnji mojstrovini, tretjem albumu *Rh-*, ki je izšel poleti 2003 in je bil, že v prvem tednu po izdaji, prodan v več kot 10.000 izvodih. Angleška omejena različica albuma (1.500 kopij *RH-* plus dve bonus skladbi, pakirane kot krvna vrečica) je bila izdana dva tedna kasneje in je bila razprodana samo v nekaj dneh.

Septembra 2003 je Siddharta ob spremljavi Simfoničnega orkestra RTV Slovenija in 60 plesalci naredila spektakel pred množico več kot 30.000 ljudi in še nekaj tisoč tistimi, ki niso dobili kart in so čakali pred stadionom.

Koncert na stadionu za Bežigradom je bil začetek neverjetne turneje, ki se je končala malo po božiču. Gotovo so si člani skupine *Siddhartovci* zaslužili kratek predah po zelo uspešni turneji, vendar zagotovo niso spali na doseženih lovorikah.

Ob prvi obletnici velikega koncerta je v kinematografe prišel Siddhartin dokumentarec, predstavljen pa je bil tudi najnovejši video za skladbo *Ring*, svojo svetovno premiero pa je doživel na MTV-ju, ki je skupino na svoji spletni strani izbral za *Artist Of The Week*. Spot je bil v naslednjih tednih predstavljen in večkrat zavrten tudi v oddajah *MTV New*, *Superock*, *Word Chart Express* in *Top 10 at 10*. Ravno slednja je pred časom Siddhartin video za *My Dice* že uvrstila na lestvico desetih najboljših računalniških animacij in ga tako predstavila v izboru najboljših in tudi najdražjih videospotov svetovne produkcije.

21. marca 2005 je Siddhartin *Rh-* v še enkrat posneti angleški različici in z bonus DVD-jem, ki je za ljubitelje skupine posebna poslastica, izšel tako doma kot tudi na Hrvaškem, v Avstriji, Nemčiji, Švici in na Poljskem, in doživel odličen odziv v domačih in tujih medijih. S tem so se skupini odprla vrata v Evropo, vrata v svet.

Siddharta

http://www.menart.si/index.php?performer_id=57

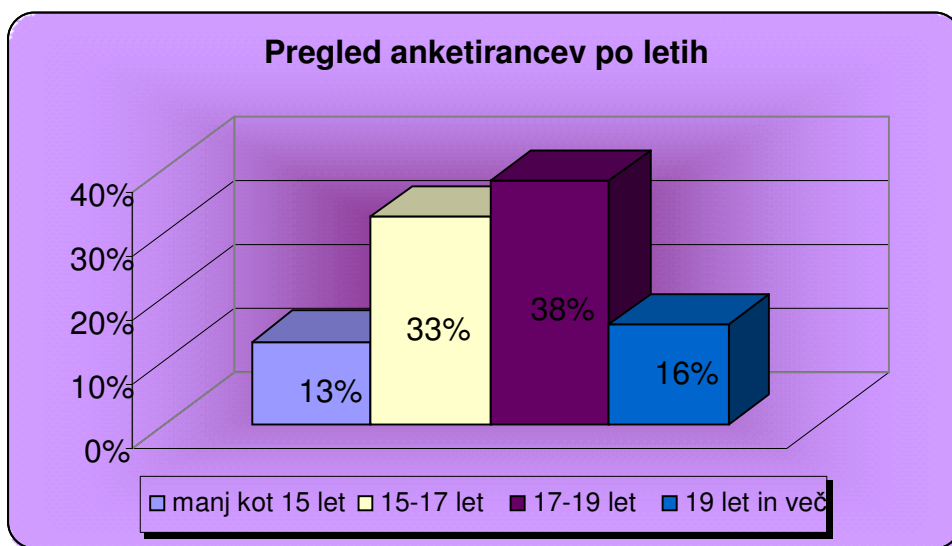
3 EMPIRIČNI DEL

Raziskavo sva delali na podlagi ankete, katere populacija so bili naključno izbrani dijaki srednjih šol na celjskem (Poslovno-komercialne šola Celje, Gimnazije Celje - Center) in učenci I. osnovne šole v Rogaški Slatini. Anketirali sva 380 anketirancev.

3.1 Rezultati raziskav in njihova interpretacija

Velikost in spol vzorca

STAROST								SKUPAJ	
Manj kot 15 let		15–17 let		17–19 let		19 let in več			
M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž	M	Ž
30	20	38	86	49	97	10	50	127	253
50		124		146		60		380	
13 %		33 %		38 %		16 %		100 %	

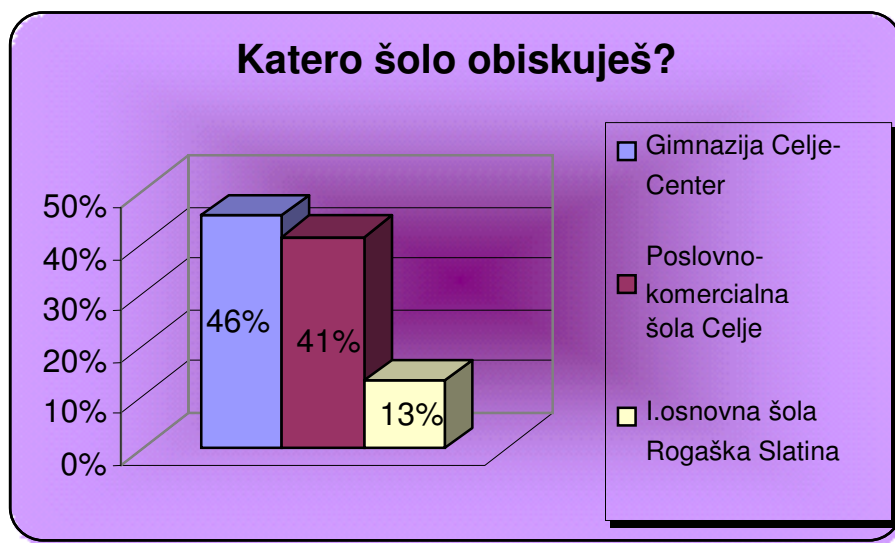

Graf št. 1

Med vsemi anketiranimi jih je bilo manj kot 15 let starih 13 %, med 15 in 17 let 33 %, med 17 in 19 let 38 %, 16 % je bilo takšnih, ki so bili stari 19 let in več.

1. Katero šolo obiskuješ?

Vsebina	SKUPAJ	%
Gimnazija Celje-Center	173	46 %
Poslovno-komercialna šola Celje	157	41 %
I. osnovna šola Rogaška Slatina	50	13 %
SKUPAJ	380	100%

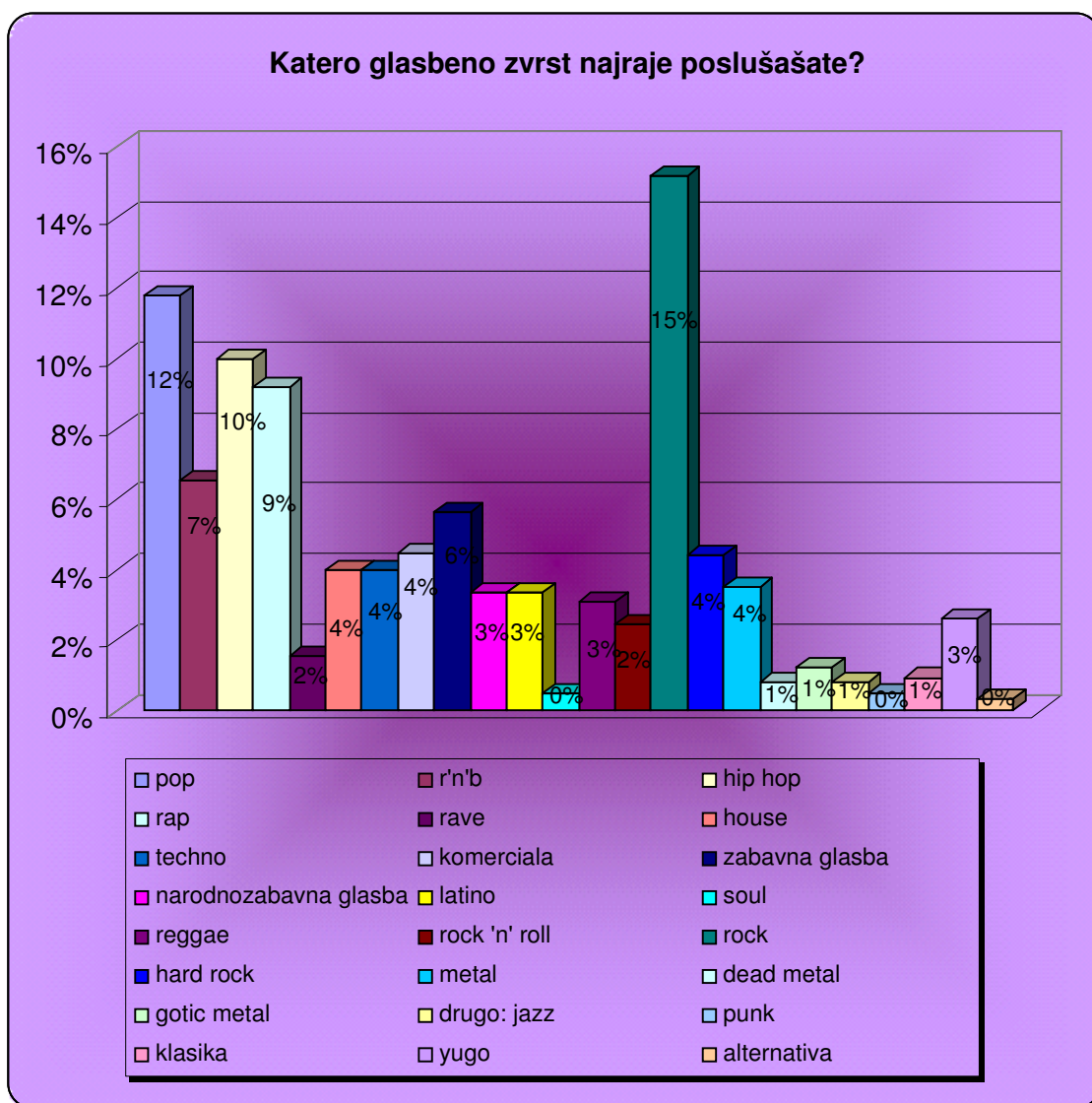

Graf 2

Naključno izbrani anketiranci so bili dijaki Gimnazije Celje – Center (46 %), Poslovno-komercialne šole Celje (41 %) in osnovnošolci I. osnovne Šole Rogaška Slatina (13 %).

2. Katero glasbeno zvrst najraje poslušate?

Vsebina	SKUPAJ	%
pop	150	12 %
r'n'b	83	7 %
hip hop	127	10 %
rap	117	9 %
rave	20	2 %
house	51	4 %
techno	51	4 %
komerčila	57	4 %
zabavna glasba	72	6 %
narodnozabavna glasba	43	3 %
latino	43	3 %
soul	6	0 %
reggae	39	3 %
rock 'n' roll	31	2 %
rock	193	15 %
hard rock	56	4 %
metal	45	4 %
dead metal	10	1 %
gotic metal	16	1 %
drugo: jazz	10	1 %
punk	6	0 %
klasika	12	1 %
yugo	33	3 %
alternativa	4	0 %
SKUPAJ	1271	100 %

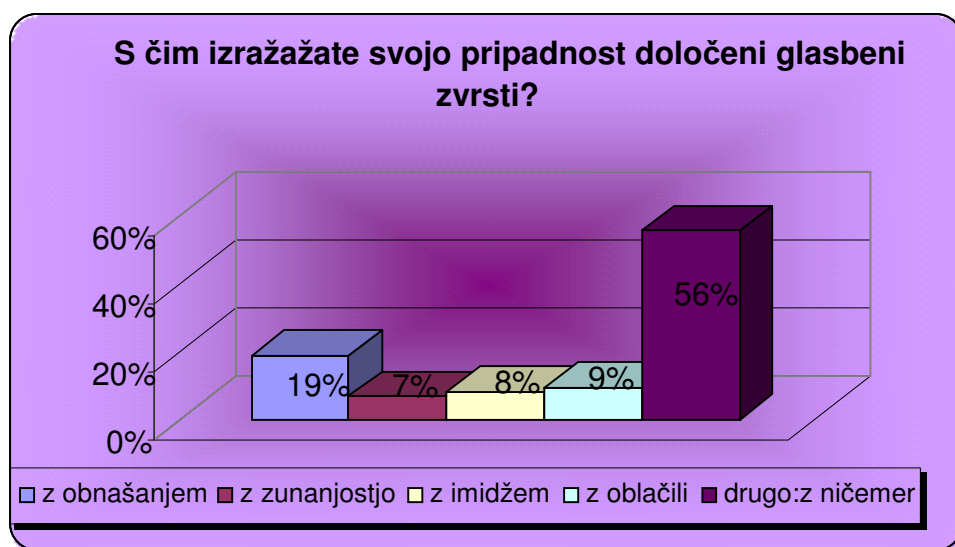

Graf 3 (Pri tem vprašanju so bili možni trije odgovori).

Med vsemi 380 anketiranimi jih največ poslušajo rock. Teh je kar 193 anketiranih oz. 15 %. Za rockom najraje poslušajo pop. Za ta odgovor se je odločilo kar 150 anketiranih oz. 12 %. Na tretjem mestu je hip hop, saj to glasbeno zvrst poslušajo kar 127 anketiranih oz. 10 %. Ostali v majhnih odstotkih poslušajo druge glasbene zvrsti, kot so: komerciala, reggae, klasika, yugo ...

3. S čim izražate svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti?

Vsebina	SKUPAJ	%
z obnašanjem	73	19 %
z zunanostjo	26	7 %
z imidžem	32	8 %
z oblačili	36	9 %
drugo: z ničemer	213	56 %
SKUPAJ	380	100 %

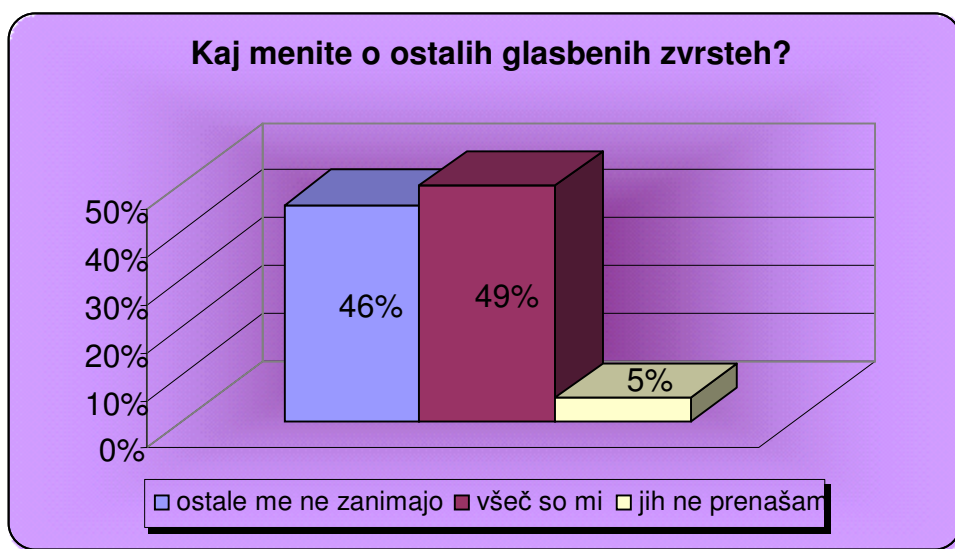

Graf 4

Med vsemi 380 anketiranimi jih večina svoje pripadnosti do določene glasbene zvrsti ne izraža z ničemer; kar 213 anketirancev oz. 56 %. 73 anketirancev oz. 19 % jih izraža svojo pripadnost z obnašanjem. 36 anketirancev oz. 9 % izraža svojo pripadnost z oblačili. Zelo malo je takšnih in sicer samo 32 anketirancev oz. 8 %, ki izražajo svojo pripadnost z imidžem. Najmanj je takšnih, ki svojo pripadnost izraža z zunanostjo. Teh je le 7 %.

4. Kaj menite o ostalih glasbenih zvrsteh?

Vsebina	SKUPAJ	%
ostale me ne zanimajo	173	46 %
všeč so mi	188	49 %
jih ne prenašam	19	5 %
SKUPAJ	380	100 %

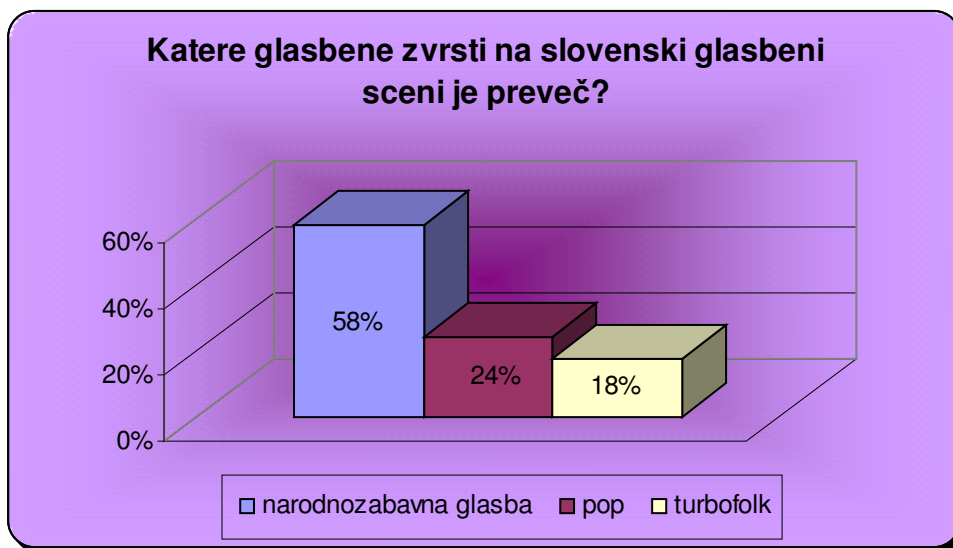

Graf 5

Največ anketirancev, in sicer 188 dijakov oz. 49 % meni, da so jim ostale glasbene zvrsti všeč. Ostale glasbene zvrsti jih ne zanimajo. Tako meni 173 anketirancev oz. 46 %. Najmanj, 19 anketirancev oz. 5 %, je mnenja, da jih ostale glasbene zvrsti sploh ne zanimajo.

5. Katere glasbene zvrsti na slovenski glasbeni sceni je preveč?

Vsebina	SKUPAJ	%
narodnozabavna glasba	221	58 %
pop	92	24 %
turbo folk	67	18 %
SKUPAJ	380	100 %

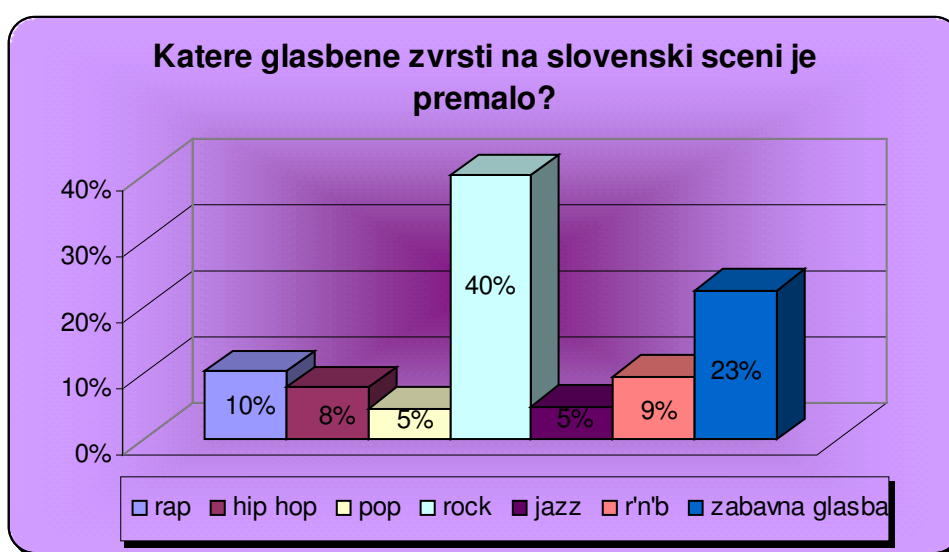

Graf 6

Med zgoraj navedenimi odgovori je 221 anketirancev ali 58 % obkrožilo, da je na slovenski glasbeni sceni največ narodnozabavne glasbe. 92 anketirancev oz. 24 % se s tem ni strinjaval in so se odločili za odgovor, da je na slovenski glasbeni sceni preveč popa. Ostali anketiranci menijo, da je preveč turbofolka. Teh je le 18 %.

6. Katere glasbene zvrsti na slovenski glasbeni sceni je premalo?

Vsebina	SKUPAJ	%
rap	39	10 %
hip hop	30	8 %
pop	18	5 %
rock	152	40 %
jazz	19	5 %
r'n'b	36	9 %
zabavna glasba	86	23 %
SKUPAJ	380	100 %

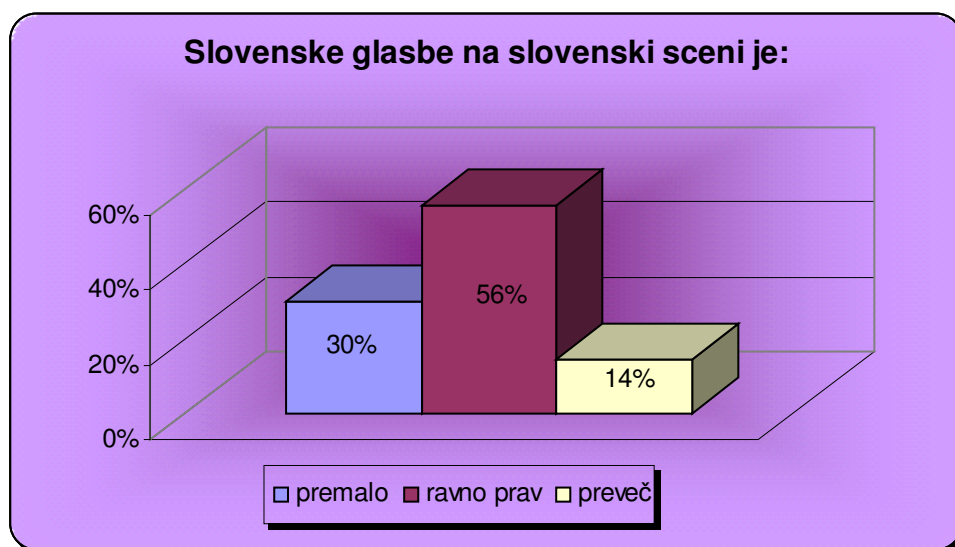

Graf 7

Pri tem grafu naju je presenetil podatek, da 152 vseh anketiranih ali 40 % meni, da na slovenski glasbeni sceni najbolj primanjkuje rocka. 86 anketiranih ali 23 % je obkrožilo, da primanjkuje zabavne glasbe. Na tretjem mestu je rap. Za ta odgovor se je odločilo 39 anketirancev oz. 10 %. Ostali so se odločili za hip hop, pop, jazz in r'n'b.

7. Ali je slovenske glasbe na slovenski glasbeni sceni:

Vsebina	SKUPAJ	%
premalo	114	30 %
ravno prav	211	56 %
preveč	55	14 %
SKUPAJ	380	100 %

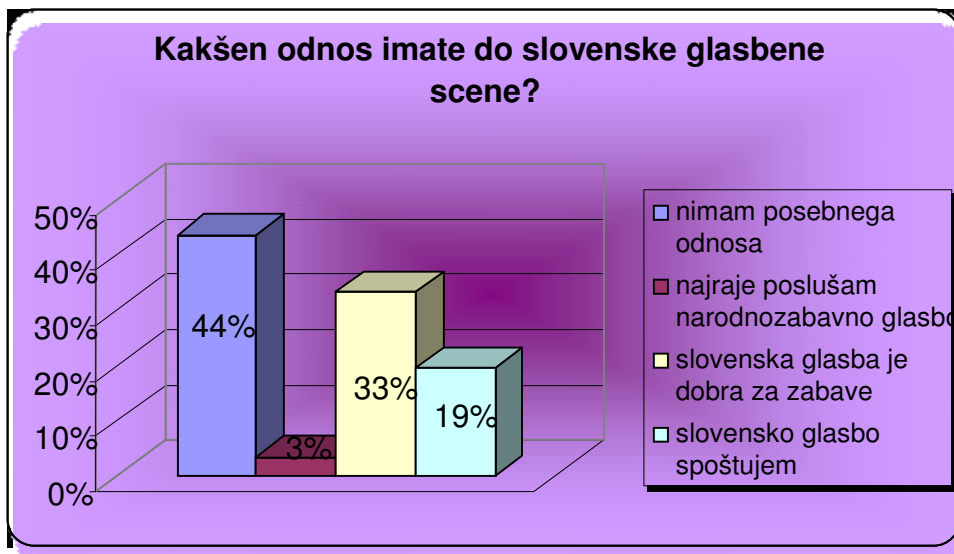

Graf 8

V tem primeru naju je zanimalo, ali je slovenske glasbe na slovenski glasbeni sceni preveč, premalo ali je je ravno prav. 211 anketiranih ali 56 % meni, da je slovenske glasbe ravno prav. 114 anketiranih ali 30 % je mnenja, da je slovenske glasbe premalo. Zanimiv je podatek, da je le 55 anketiranih ali 14 % proti in menijo, da je slovenske glasbe na slovenski glasbeni sceni preveč.

8. Kakšen odnos imate do slovenske glasbene scene?

Vsebina	SKUPAJ	%
nimam posebnega odnosa	166	44 %
najraje poslušam narodnozabavno glasbo	13	3 %
Slovenska glasba je dobra za zabave	127	33 %
Slovensko glasbo spoštujem	74	19 %
Drugo:	0	0 %
SKUPAJ	380	100 %

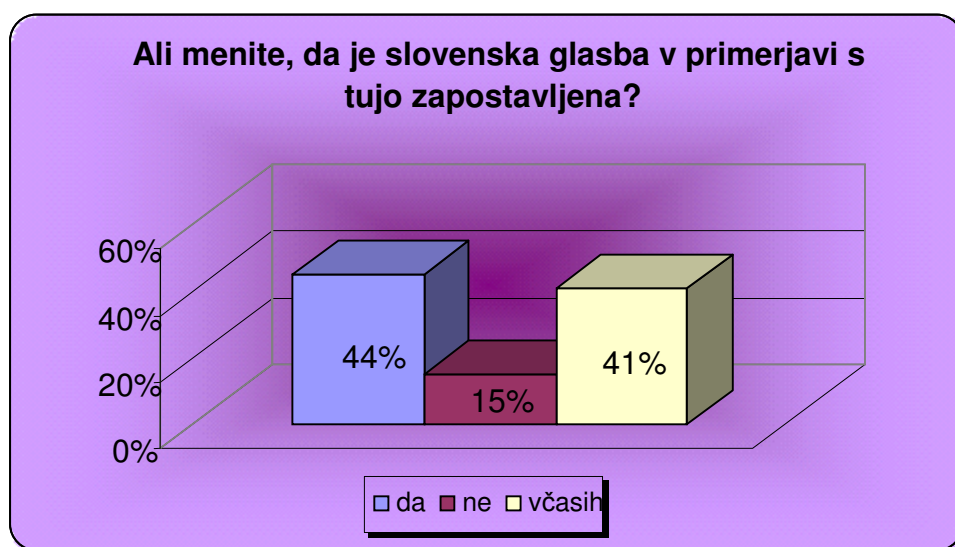

Graf 9

Večina anketiranih nima posebnega odnosa do slovenske glasbene scene. Teh je 166 vseh anketiranih ali 44 %. Presenetil naju je podatek, da je slovenska glasba dobra za zabave. Tako meni 127 anketiranih ali 33 %. 74 anketirancev ali 19 % slovensko glasbo spoštuje, 13 anketiranih ali 3 % najraje posluša narodnozabavno glasbo. Za druge odločitve se anketirani niso odločali.

9. Ali menite, da je slovenska glasba v primerjavi s tujo zapostavljena?

Vsebina	SKUPAJ	%
da	169	44 %
ne	57	15 %
včasih	154	41 %
SKUPAJ	380	100 %

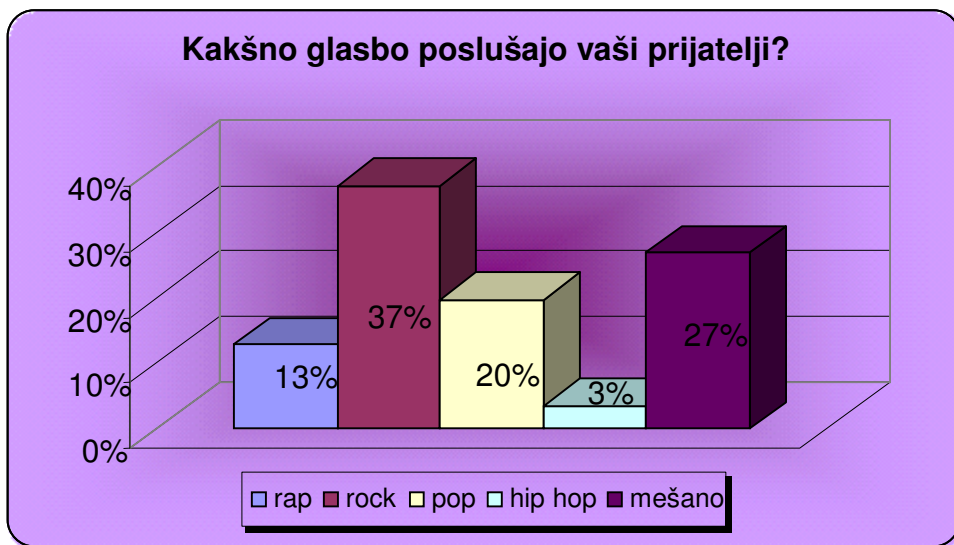

Graf 10

Zanimalo naju je, ali je slovenska glasba v primerjavi s tujo zapostavljena. Dobili sva naslednje rezultate: 169 anketiranih ali 44 % je mnenja, da je slovenska glasba v primerjavi s tujo zapostavljena. 154 anketiranih ali 41 % pravi, da je včasih, 57 anketiranih ali 15 % pa je mnenja, da ni zapostavljena.

10. Kakšno glasbo večinoma poslušajo vaši prijatelji?

Vsebina	SKUPAJ	%
rap	49	13 %
rock	141	37 %
pop	75	20 %
hip hop	13	3 %
mešano	102	27 %
SKUPAJ	380	100 %

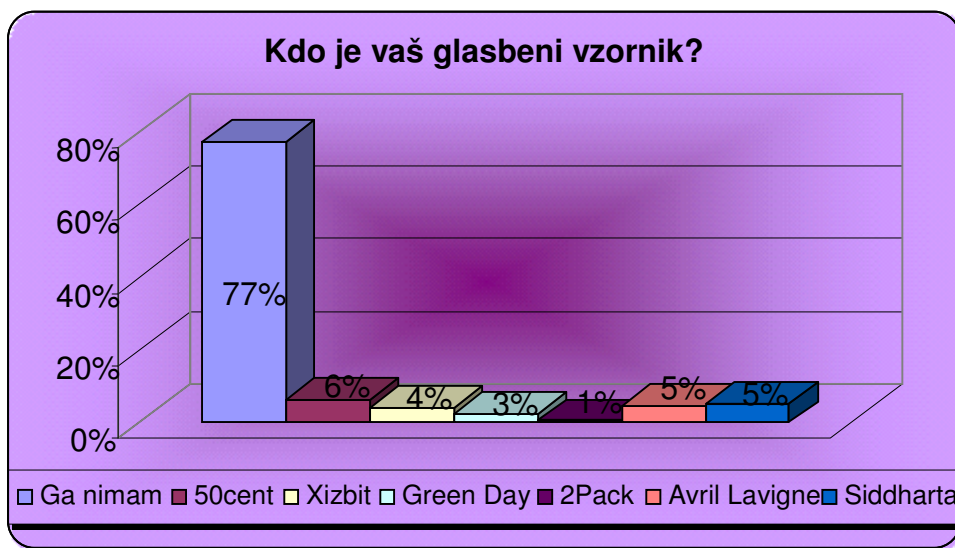

Graf 11

Pri tem vprašanju naju je zanimalo, kakšno glasbo poslušajo prijatelji. Ugotovili sva, da prijatelji večinoma poslušajo rock, saj tako meni kar 141 anketiranih ali 37 %. Mnogo jih poslušata tudi mešano glasbo. Za ta odgovor sta se odločila 102 anketirana ali 27 %. 75 anketiranih ali 20 % pravi, da prijatelji poslušajo pop. Le nekaj jih poslušata rap, 49 anketiranih ali 13 %, najmanj pa poslušajo hip hop, in sicer le 13 anketiranih ali 3 %.

11. Kdo je vaš glasbeni vzornik?

Vsebina	SKUPAJ	%
Ga nimam	292	77 %
50cent	23	6 %
Xizbit	16	4 %
Green Day	10	3 %
2Pack	2	1 %
Avril Lavigne	18	5 %
Siddharta	19	5 %
SKUPAJ	380	100 %

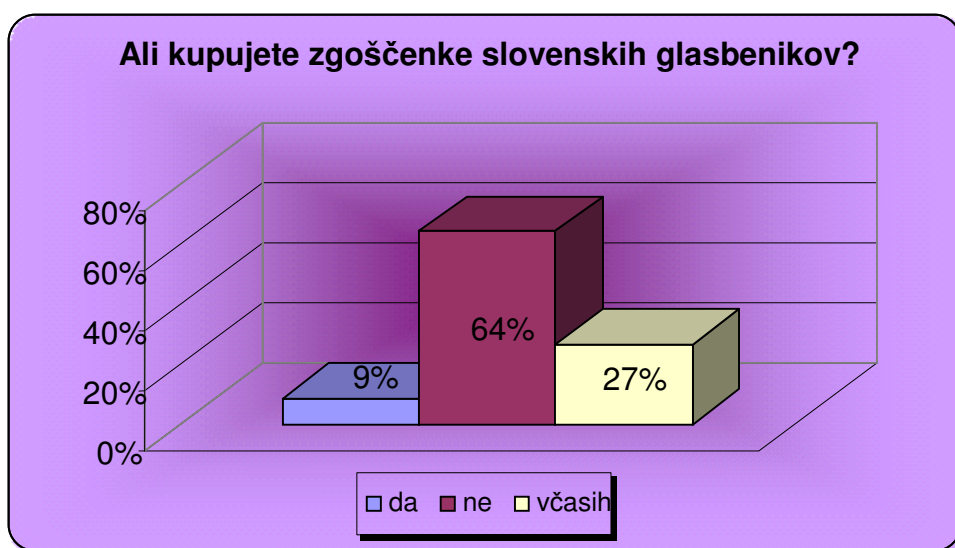

Graf 12

Kar 292 anketirancev oz. 77 % pravi, da nimajo glasbenega vzornika. Za 50centa se je odločilo 23 anketirancev oz. 6 %. Na tretjem mestu sta Avril Lavigne in Siddharta, saj sta glasbeni vzornika kar 18 oz. 19 anketiranih ali 5 %. Za Xizbit, Green Day in 2Pack se je odločilo zelo malo odstotkov.

12. Ali kupujete zgoščenke slovenskih glasbenikov?

Vsebina	SKUPAJ	%
da	33	9 %
ne	245	64 %
včasih	102	27 %
SKUPAJ	380	100 %

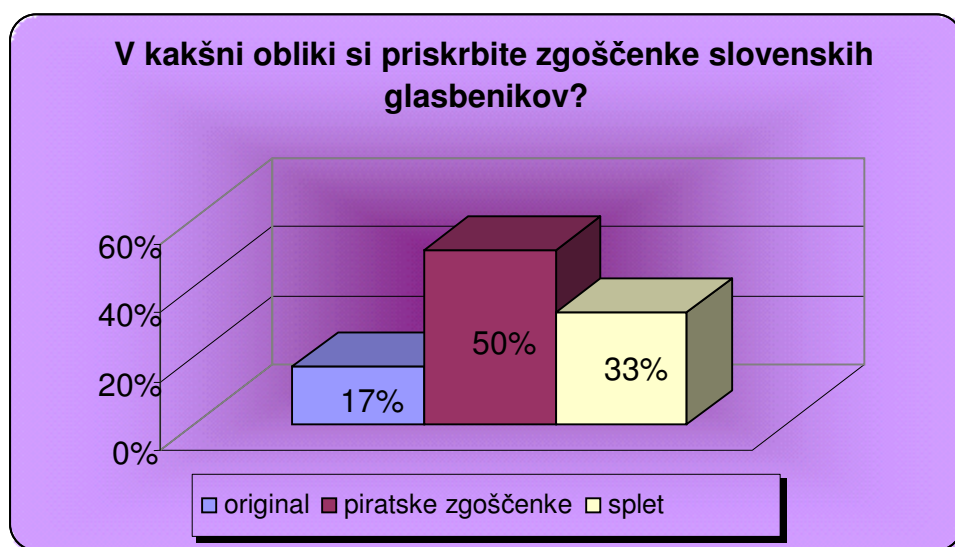

Graf 13

Na vprašanje, ali kupujejo anketirani zgoščenke slovenskih glasbenikov, sva dobili zelo zanimive podatke. 245 anketiranih ali 64 % je odgovorilo, da ne kupujejo zgoščenk slovenski glasbenikov. 102 anketirana ali 27 % pravi, da jih včasih, 33 anketiranih ali 9 % ne nakupuje zgoščenk slovenskih glasbenikov.

13. Če ste odgovoril/-a ne, pojdite na 13. vprašanje, drugače odgovorite na vprašanje, v kakšni obliki si priskrbite zgoščenke slovenskih glasbenikov?

Vsebina	SKUPAJ	%
original	23	17 %
piratske zgoščenke	68	50 %
splet	44	33 %
SKUPAJ	135	100 %

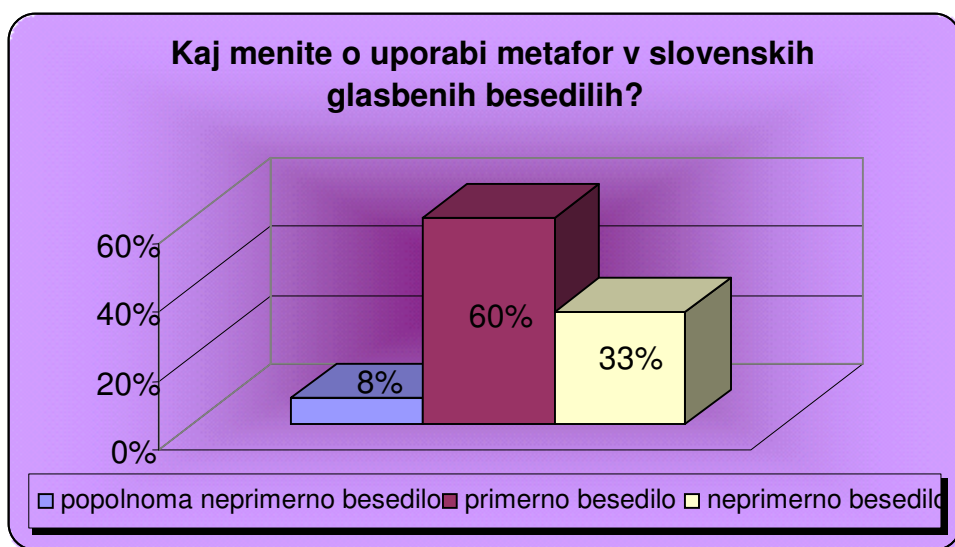

Graf 14

To vprašanje se navezuje na prejšnje vprašanje (12. vprašanje). Kar 68 anketiranih oz. 50 % si priskrbi zgoščenke slovenskih glasbenikov v obliki piratskih zgoščenk. Za splet se je odločilo 44 anketiranih oz. 33 %. Ta način je tudi po najinem mnenju najcenejši in najhitrejši. Na žalost le 23 anketiranih oz. 17 % upošteva avtorske pravice in si priskrbijo zgoščenke slovenskih glasbenikov v originalni obliki.

14. Kaj menite o uporabi metafor v slovenski glasbeni zasedbi (kot je npr. Atomik Harmonik: »Brizgalna brizga« ali Predina: »Gate na glavo in dva svinčnika v nos«, ali Adija Smolarja: »Jaz sem nor ...«)?

Vsebina	SKUPAJ	%
popolnoma neprimerno besedilo	29	8 %
primerno besedilo	227	60 %
neprimerno besedilo	124	33 %
SKUPAJ	380	100 %

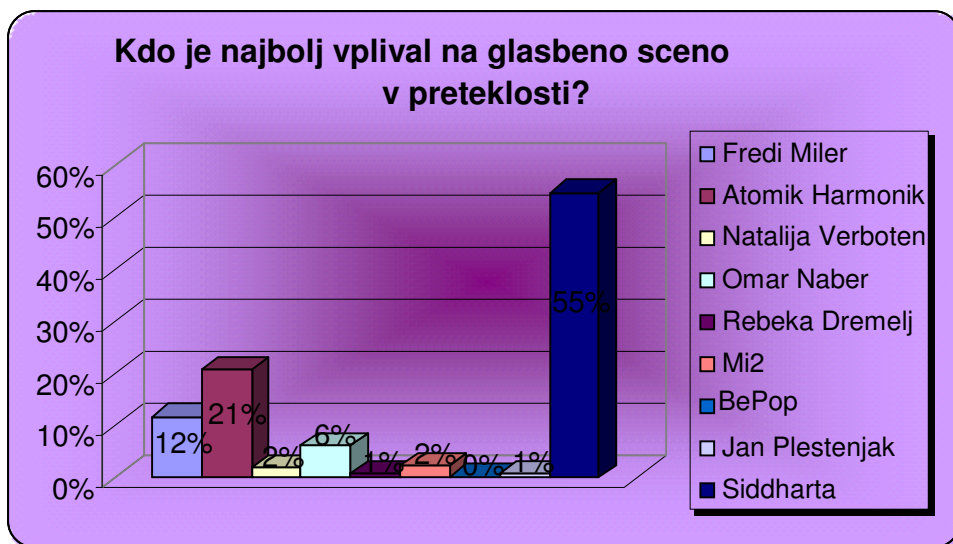

Graf 15

Pri tem vprašanju naju je zanimalo, kaj anketirani menijo o uporabi metafor v slovenskih glasbenih besedilih. Odgovori so bili naslednji: 227 anketiranih ali 60 % pravi, da so to primerna besedila. 124 anketiranih ali 33 % pravi, da so to neprimerna besedila in 29 anketiranih ali 8 % je mnenja, da so to popolnoma neprimerna besedila.

15. Kdo je naredil največji vpliv na slovensko glasbeno sceno v preteklosti?

vsebina	SKUPAJ	%
Fredi Miler	45	12 %
Atomik Harmonik	79	21 %
Natalija Verboten	8	2 %
Omar Naber	24	6 %
Rebeka Dremelj	3	1 %
Mi2	9	2 %
BePop	1	0 %
Jan Plestenjak	3	1 %
Siddharta	208	55 %
SKUPAJ	380	100 %

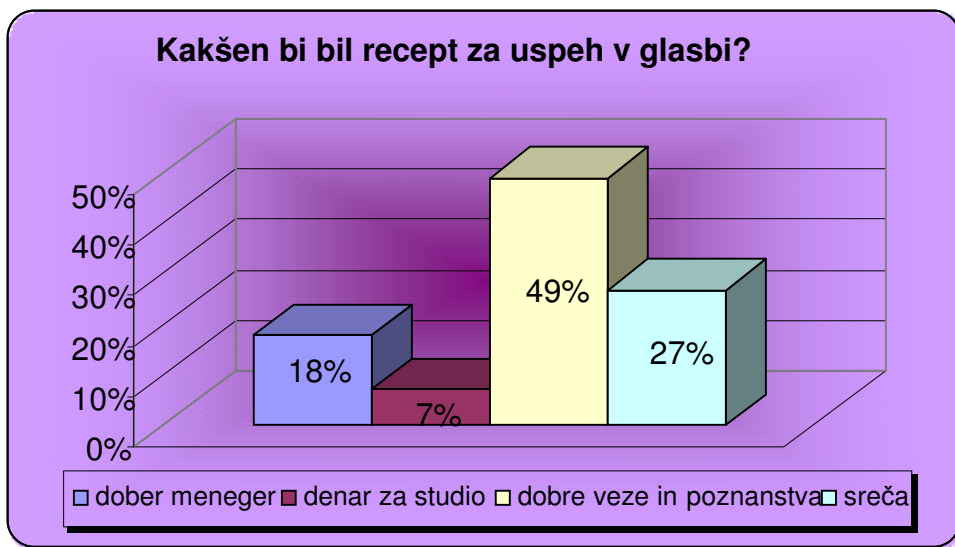

Graf 16

Največ anketiranih je mnenja, da je Siddharta naredila največji vpliv na slovensko glasbeno sceno v preteklosti. Tako meni 208 anketiranih ali 55 %. Na drugo mesto so uvrstili Atomik Harmonik, saj se je tako odločilo 79 anketiranih ali 21 %. Na tretjem mestu naj bi bil Fredi Miler. Tako meni 45 anketiranih ali 12 %. Ostali glasbeniki na slovensko glasbeno sceno v preteklosti niso dobro vplivali.

16. Kakšen bi bil recept za uspeh v glasbi?

Vsebina	SKUPAJ	%
dober meneger	67	18 %
denar za studio	27	7 %
dobre veze in poznanstva	185	49 %
sreča	101	27 %
SKUPAJ	380	100 %

Graf 17

Pri tem vprašanju sva prišli do zanimivih ugotovitev. Namreč, kar 185 anketiranih ali 49 % anketiranih je mnenja, da bi bil dober recept za uspeh v glasbi veze in poznanstva. Za srečo se je odločilo 27 %. Za dobrega managerja se je odločilo 67 anketiranih ali 18 %, najmanj je pomemben denar za studio. Tako se je odločilo le 27 anketiranih ali 7 %.

3.2 Rezultati zastavljenih hipotez

H1: Mladi največ poslušajo tujo zvrst glasbe.

Ta hipoteza je v celoti potrjena. V anketi je bilo več vprašanj, ki potrjujejo najino hipotezo. Na vprašanje, katero glasbeno zvrst najraje poslušajo, je kar 193 anketiranih odgovorilo, da rock, kar je tuja zvrst glasbe.

H2: Mladi svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti najbolj izražajo z oblačili.

Ta hipoteza ni potrjena. Večina anketiranih svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti ne izraža z ničemer. Za takšen odgovor se je odločila kar 213 anketiranih. Če že izražajo pripadnost določeni glasbeni zvrsti, jo kar nekaj anketiranih izraža z obnašanjem. Zanimiv je podatek, da jih najmanj izraža svojo pripadnost z zunanostjo.

H3: Slovenske glasbe je na slovenski sceni premalo.

Tudi ta hipoteza ni potrjena, saj je 211 anketiranih mnenja, da je slovenske glasbe na slovenski glasbeni sceni ravno prav. 114 anketiranih jih meni, da je slovenske glasbe na slovenski glasbeni sceni res premalo.

H4: Mladi nimajo posebnega odnosa do slovenske glasbene scene.

Hipoteza je potrjena. To trditev sva preverjali z vprašanjem, kakšen odnos imajo do slovenske glasbene scene. Kar 166 anketiranih nima posebnega odnosa do slovenske glasbene scene. Kljub temu naju je presenetil podatek, da so anketirani mnenja, da je slovenska glasba dobra za zabave. Tako meni kar 127 vseh anketiranih.

H5: Slovenska glasba je v primerjavi s tujo zapostavljena.

Tudi ta hipoteza je potrjena, saj se je za tak odgovor odločilo kar 169 anketiranih, ki so mnenja, da je slovenska glasba v primerjavi s tujo resnično zapostavljena.

H6: Največji vpliv v preteklosti je na slovensko glasbeno sceno naredila ravno Siddharta.

Hipoteza je potrjena. Kar 208 anketiranih se je odločilo za odgovor, da je največji vpliv v preteklosti na slovensko glasbeno sceno naredila ravno Siddharta.

H7: Najboljši recept za uspeh v glasbi so dobre veze in poznanstva.

To hipotezo sva preverili z vprašanjem, kakšen bi bil najboljši recept za uspeh v glasbi. Tudi ta hipoteza je potrjena, saj so anketirani mnenja, da so najboljši recept za uspeh v glasbi ravno dobre veze in poznanstva. Tako meni kar 185 anketiranih.

4 SKLEPNE MISLI

Spoznali sva, da je glasba tisto, kar imamo radi. Najbrž, toda povedano je narobe. Morali bi reči: glasba je tista, ki jo imamo radi. Tisti košček glasbe, ki jo poznamo, ker nam je všeč. In všeč nam je – ker nam, pač, je, druge nočemo. Ljudje smo si po godu ali pa si nismo, živali se marajo ali pa se ne trpijo, rastline poganjajo na enakem kraju ali pa ne morejo živeti skupaj ..., svet je vedno naravnano po okusih večine.

Svet nenehno zveni na nešteto načinov. Dovolj je, če poslušamo radijske postaje ali televizijske kanale, stopimo do trgovine s ploščami, se ozremo naokrog: komaj kje živijo brez glasbe. Vseh vrst je, vseh starosti in oblik, za vsakršne potrebe in namene. Zmeda. In spremlja nas, od trenutka, ko jo začnemo poslušati – poslušamo pa vedno.

Glasba je kot jezik. Kdor ga ne (po)zna, ga ne razume, kdor se mu je privadil na posluh, žlobudra kakor koli, pobira pa ostanke. Uporablja (in uživa) pa ga le, kdor se ga (na)uči. Ta bere, sliši odtenke, loči smisle, dvoumne pomene, odkriva novi svet.

Ne glede na to, katero glasbeno zvrst glasbe poslušamo, ne smemo za to zaničevati druge, je žaliti in ji dajati vedeti, da je zato manjvredna.

Ugotovili sva, da je za večino ljudi glasba vendarle več kot podoživljanje enega samega tona, pa naj bo še tako čudovit in pomenljiv. Lahko bi tudi rekli: nihče ne ve, kaj je glasba, ali tudi, to ve vsakdo po svoje in končno vsak zase. Če bi vsi o tem razmišljali enako, in to enkrat za vselej, kaj bi bilo potem?

5 LITERATURA IN VIRI

1. ENCIKLOPEDIJA Slovenije. 1987-1995. Ljubljana: Mladinska knjiga.
2. O'LOUGHIN, Niall 2000. Novejša glasba v Sloveniji: osebnosti in razvoj. Ljubljana : Slovenska matica.
3. WÖRNER, Karl. H. 1992. Zgodovina glasbe. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
4. http://sl.wikipedia.org/wiki/Zgodovinska_obdobja_evropske_umetne_glasbe
[Citirano 17. 1. 2006, 09:00]
5. [http://www.dijaski.net/?stran=gla&sub=ref/gla_ref_slo_glasbeni_ustvarjalci_v_20_s
toletju.zip](http://www.dijaski.net/?stran=gla&sub=ref/gla_ref_slo_glasbeni_ustvarjalci_v_20_s_toletju.zip). [Citirano 17. 1. 2006, 10:00]
6. http://www.dijaski.net/?stran=gla&sub=ref/gla_ref_punk.zip.
[Citirano 17. 1. 2006, 10:30]
7. http://www.dijaski.net/?stran=gla&sub=ref/gla_ref_rave.zip.
[Citirano 17. 1. 2006, 11:00]
8. http://www.menart.si/index.php?performer_id=57
[Citirano 17. 1. 2006, 11:30]

6 PRILOGE

6.1 Anketni list

ANKETA

Sva dijakinji 2. letnika poklicno-tehniškega izobraževanja Poslovno-komercialne šole Celje in delava raziskovalno nalogo na temo ODNOS MLADIH DO SLOVENSKE GLASBENE SCENE. Z anketo želiva dobiti sliko o tem, kakšna zvrst glasbe se najbolj posluša, kakšen odnos imajo mladi do slovenske glasbene scene, s čim izražajo svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti. Prosiva, da si vzamete nekaj časa in izpolnite anketo.

Anketa je anonimna in je namenjena za potrebe raziskovalne naloge
Odnos mladih do slovenske glasbene scene.

Obkrožite ustrezní spol: moški ženska

1. Vpišite šolo, ki jo obiskujete:

.....

Obkrožite svojo starost:

- 15 let
- 16 let
- 17 let
- 18 let
- 19 let
- 20 let

2. Katero glasbeno zvrst najraje poslušate? (Možni so trije odgovori.) Obkrožite.

pop	house	latino	hard rock
r'n'b	techno	soul	metal
hip hop	komercialna glasba	reggae	dead metal
rap	zabavna glasba	rock'n'roll	gotic metal
rave	narodnozabavna glasba	rock	drugo: _____

3. S čim izražae svojo pripadnost določeni glasbeni zvrsti?

- z obnašanjem
- z zunanostjo
- z imidžem
- z oblačili
- drugo _____

4. Kaj menite o ostalih glasbenih zvrsteh?

- ostale me ne zanimajo
- vseč so mi
- popolnoma jih ne prenašam

5. Katere glasbene zvrsti na slovenski glasbeni sceni je preveč?

6. Katere glasbene zvrsti na slovenski glasbeni sceni je premalo?

7. Ali je slovenske glasbe na slovenski glasbeni sceni:

- premalo
- ravno prav
- preveč

8. Kakšen odnos imate do slovenske glasbene scene?

- nimam posebnega odnosa
- slovensko glasbo spoštujem
- slovenska glasba je dobra za zabave
- najraje poslušam narodnozabavno glasbo
- drugo _____

9. Ali menite, da je slovenska glasba ob tuji zastavljena?

- da
- ne
- včasih

10. Kakšno glasbo večinoma poslušajo vaši prijatelji?

11. Kdo je vaš glasbeni vzornik?

12. Ali kupujete zgoščenke slovenskih glasbenikov?

- da
- ne

13. Če ste odgovoril/-a ne, pojdite na 14. vprašanje, drugače odgovorite na vprašanje, v kakšni obliki si priskrbite zgoščenke slovenskih glasbenikov.

- original
- piratske zgoščenke
- splet
- včasih kupim original

14. Kaj menite o uporabi metafor v slovenski glasbeni zasedbi (kot je npr. Atomik Harmonik: »Brizgalna brizga« ali Predina: »Gate na glavo in dva svinčnika v nos« ali Adija Smolarja: »Jaz sem nor ...«)?

- popolnoma neprimerno besedilo
- neprimerno besedilo
- primerno besedilo

15. Kdo je po tvoje naredil največji vpliv na slovensko glasbeno sceno v preteklosti?

- Fredi Miler
- Omar Naber
- Bepop
- Atomik Harmonik
- Rebeka Dremelj
- Natalija Verboten
- Jan Plestenjak
- Mi2
- drugi: _____

16. Kakšen bi bil recept za uspeh v glasbi?

- dober manager
- denar za studio
- dobre veze in poznanstva
- sreča

Hvala za sodelovanje

Tadeja Škrnički, 2. d-PTI
Polona Bek, 2. d-PTI